

TRZYDZIESTE SPRAWOZDANIE

DYREKCJI

C. K. WYŻSZEJ SZKOŁY REALNEJ

WE LWOWIE

ZA ROK SZKOLNY

1903.

WE LWOWIE.

NAKŁADEM FUNDUSZU NAUKOWEGO.

I. Związkowa Drukarnia we Lwowie ul. Lindego 1. 4.

1903.

cy. 1000
Sp. 143

T R E Ś Ć:

1. Nauka o formach języka francuskiego ułożył prof. Paweł Postel.
2. Kronika i statystyka zakładu — przez Dyrektora.

NAUKA O FORMACH JĘZYKA FRANCUSKIEGO.

PRZEDMOWA.

Nauka języka francuskiego zaczyna się w naszych szkołach realnych dopiero w klasie trzeciej. Z tego powodu nawet najlepsi uczniowie klas wyższych nie przyswoili sobie jeszcze przepisanego materiału gramatycznego tak gruntownie, żeby się obejść mogli bez podręcznika gramatycznego przy domowych wypracowaniach piśmiennych lub przy przygotowaniu się na lekcję.

Mimo to nie spotkałem w trzech szkołach realnych, w których byłem dotychczas zajęty, ucznia szóstej lub siódmej klasy, któryby jeszcze posiadał wszystkie trzy części „Książki do nauki języka francuskiego, Jana Amborskiego“, mieszczącej w sobie materiał gramatyczny dla klas III., IV. i V., a uczniowie ubożsi nie mają zwykle żadnej gramatyki.

Ten brak daje się odczuwać w dotkliwy sposób. Uczeń przyzwyczajając się pisać na „chybi — trafi“ i z biegiem czasu wytwarza się u niego pewna niedbałość i powierzchowność.

Celem usunięcia tego braku, napisałem niniejszą pracę, która zawiera ważniejsze formy i prawa gramatyczne.

Chcąc ułatwić wyuczenie się i zapamiętanie form gramatycznych, wprowadziłem niektóre zmiany, które — jak się spodziewam — koledzy zawodowi uznają za stosowne. Uważam n. p. za szkodliwe wprowadzanie żywcem z gramatyki niemieckiej do deklinacji czterech przypadków, których w francuskim nie ma wcale. Wystarczy zwrócić uwagę uczniów na

prosty sposób, w jaki odpowiedni przypadek polski wyrażamy w języku francuskim.

Główne formy tak zwanych czasowników nieregularnych zestawilem dla tego w takim porządku, bo przekonałem się z praktyki, że w taki sposób oko i ucho zatrzymują je łatwiej.

W końcu miło mi jest złożyć podziękowanie memu koledze Drowi Kazimierzowi Jareckiemu za łaskawą pomoc przy ułożeniu niniejszej pracy.

We Lwowie, dnia 1. lipca 1903.

Autor.

I. Rodzajnik (l'article).

- §. 1. Rodzajnikiem określonym na rodzaj męski jest **le**, na rodzaj żeński **la**, na oba rodzaje liczby mnogiej **les**:
le jardin, la maison; les jardins, les maisons.

U w a g a. Przed samogłoskami i *h* niemem używa się zamiast *le* i *la*: *l'*.

- §. 2. Rodzajnikiem nieokreślonym na rodzaj męski jest **un**, na rodzaj żeński **une**.

Co do liczby mnogiej patrz §. 6, 1.

II. Rzeczownik (le substantif).

- §. 3. Rzeczowniki mają przed sobą rodzajnik, z wyjątkiem imion własnych osób i miast, n. p.: Paul, Varsovie, i rzeczowników mających przed sobą zaimek, n. p. mon père.

Tworzenie liczby mnogiej.

- §. 4. Liczbę mnogą urabiamy dodając końcówkę *s*, n. p. le jardin, les jardins.

Wyjątki.

1. Rzeczowniki zakończone na *s*, *x*, *z* nie zamieniają się w l. mn., n. p. le pas — les pas, la noix — les noix, le nez — les nez.

2. Rzeczowniki na *au*, *eu* i niektóre na *ou* (le bijou klejnot, le genou kolano, le hibou sowa) przybierają **x**, n. p. le chapeau — les chapeaux, le feu — les feux.

3. Rzeczowniki na *al* zamieniają *al* na *aux*, n. p. l'animal — les animaux, z wyjątkiem le bal — les bals. Tak samo le travail — les travaux, le corail — les coraux.

4. L'oeil (oko) — les yeux

le ciel (niebo) — les cieux

l'aïeul (dziadek) — les aïeux (przodkowie).

5. Le gentilhomme — les gentilshommes
 monsieur — messieurs
 madame — mesdames
 mademoiselle — mesdemoiselles.

6 a) Jeżeli dwa rzeczowniki, które tworzą razem jedno pojęcie, połączone są przyimkiem, wtedy tylko pierwsza część przybiera znak liczby mnogiej, n. p. l'arc-en-ciel, tęcza, les arcs-en-ciel.

b) Jeżeli dwie części składowe nie są połączone przyimkiem, wtedy tylko te części, które są rzeczownikami lub przymiotnikami, przybierają znak liczby mn., n. p. le chef-lieu (główne miasto), les chefs-lieux, le beau-père (teść), les beaux-pères, le tire-bouchon (korkociąg), les tire-bouchons le pour-boire (napiwek), les pour-boire.

Urabianie przypadków.

§. 5. W języku francuskim niema odmiany. (Jedyną pozostałością dawnej odmiany jest końcówka l. mn.). Przypadki odmiany polskiej wyrażają się w jęz. franc. w następujący sposób:

a) I-szy i IV-ty przez porządek słów; przyp. I-szy równy jest IV-emu, różni się tylko tem, że I-szy stoi przed czasownikiem, IV-ty zaś po czasowniku. N. p.: la voisine travaille, sąsiadka pracuje i je vois la voisine, widzę sąsiadkę.

b) Wszystkie inne przypadki, z wyjątkiem V-tego, za pomocą przyimków, n. p. de (od, z), à (do), par (przez), avec (z).

II-gi przyp. wyraża się za pomocą przyimka de (przed samogłoskami i *h* niemem *d'*). Ale de le ściąga się zawsze*) w **du**, de les w **des**. N. p. la maison **du** (zam. de le) voisin, **de** la voisine **d'un** voisin, **d'une** voisine, **des** (zam. de les) voisins, **des** voisines.

III-ci przyp. wyraża się za pomocą przyimka à, jednak à le ściąga się zawsze*) w **au**, à les w **aux**, n. p.

*) Ta jedyna trudność da się usunąć, jeżeli się zwróci uwagę ucznia na podobne, znane mu zjawisko w jęz. niemieckim. I tu pewne przyimki ściąga się z rodzajnikiem określonym (von dem = vom, zu dem = zum).

je cède la maison **au** (zam. à le) voisin, à la voisine, à l'ami, à l'amie etc.

V-ty przyp. równa się przyp. I-emu, lecz bez rodzajnika, n. p.: Père! Ojcie! Voisine! Sąsiadko!

VI-ty przyp. wyraża się jak II-gi przyimkiem **de** lub także przyimkiem **avec** i **par**, n. p. La chaumière entourée **de** la vigne **de** la voisine, chata otoczona winnicą sąsiadki; **avec** les chevaux de mon père, końmi mego ojca; **par** son travail, swoją pracą.

VII-my przyp. wyraża się za pomocą przyimków dans, à, en (w), n. p.: dans l'eau, w wodzie; à Léopol, we Lwowie; en Europe. (Po en opuszcza się rodzajnik. Ten przyimek używa się przed imionami krajów, à przed imionami miast.).

W ten sam sposób urabiają się przypadki liczby pojed. i liczby mn. tak rodzaju męsk. i żeńsk., o rodzaju niku oznaczonym lub nieoznaczonym.

§. 6. Posługuję się formami **du**, **de la**, **de l'**, **des**, jeżeli chcę wyrazić nieoznaczoną część jakiejś całości*), n. p. apporte-moi de l'eau, przynieś mi wody.

W tem znaczeniu te formy są również używane po przyimkach (**innych niż de**), aby n. p. wyrazić III., VI. i VII. przypadek, n. p. **avec des** chevaux, końmi, ale: cette montagne est couverte **de** neige, ta góra jest pokryta śniegiem.

Z tego wynika:

1. że forma **des**, która wyraża nieoznaczoną ilość, zastępuje liczbę mnogą rodzajnika nieoznaczonego: un cheval, l. mn. des chevaux;

2. że po wyrazach oznaczających ilość, miarę, wagę etc. i po przysłówkach liczebnikowych jak assez, beaucoup, peu, combien, moins, plus, pas, point, używa się tylko **de** bez rodzajnika, tak w l. poj. jak w l. mn. n. p.: un mètre de drap, metr sukna, beaucoup de fautes, dużo błędów.

*) Porównaj: Daj mi chleba, albo w jęz. niem. „*Es schenkte der Wirth dem besperrenden Weins*“ (Schiller).

III. Przymiotnik (l'adjectif).

- §. 7. W jęz. franc. używa się przymiotników mniej często, niż w jęz. polskim, n. p. wojna trzydziestoletnia znaczy po franc.: la guerre de trente ans, traktat paryski: le traité de Paris.

Przedewszystkiem nie używa się przymiotników dla oznaczenia natury jakiegoś przedmiotu. N. p.: zegarek srebrny, une montre d'argent (nigdy argentine), stół drewniany, une table de bois.

Urabianie liczby mnogiej.

- §. 8. Liczba mnoga liczebników urabia się jak l. mn. rzeczowników. Wyjątek: bleu niebieski, l. mn.: bleus, bleues.

Urabianie rodzaju żeńskiego.

- §. 9. Rodzaj żeński przymiotników urabia się przez dodanie końcówki e, n. p. grand wielki, grande wielka.

Wyjątki.

(Dla lepszego poglądu podaje się tylko przykłady, z których reguły łatwo można wyprowadzić).

1. modeste skromny, modeste skromna,
2. dernier ostatni, dernière ostatnia,
3. heureux szczęśliwy, heureuse szczęśliwa.
4. vif żywy, vive żywa,
5. public publiczny, publique publiczna,
6. a) meilleur lepszy, meilleure lepsza),
b) voleur (od volant) złodziejski, voleuse —a,
c) conservateur zachowawczy, conservatrice —a,
7. a) paternel ojcowski, paternelle ojcowska,
b) pareil podobny, pareille podobna.
c) cadet młodszy, cadette młodsza,
d) ancien dawny, ancienne dawna,
e) bon dobry, bonne dobra.
8. beau (bel) piękny, belle piękna,
nouveau (nouvel) nowy, nouvelle nowa,
fou (fol) szalony, folle szalona,
mou (mol) miękki, molle miękka,
vieux (vieil) stary, vieille stara.

(Ta druga forma używa się przed samogłoskami lub *h* niemem, n. p. un bel animal piękne zwierzę, un viel habit stare ubranie).

9. Następne przymiotniki nie stosują się do powyższych reguł:

benin dobrotliwy, benigne
dobrotliwa,

blanc biały, blanche,

complet zupełny, complète,

discret dyskretny, discrète,

doux słodki, douce,

épais gęsty, épaisse,

exprès wyraźny, expresse,

faux fałszywy, fausse,

favori ulubiony, favorite,

frais świeży, fraîche,

franc szczerzy, franche,

gentil śliczniuchny, gentille,

gras tłusty, grasse,

grec grecki, grecque,

gros gruby, grosse,

inquiet niespokojny, inquiète,

long długi, longue,

las zmęczony, lasse,

malin złośliwy, maligne,

roux rudy, rousse,

sec suchy, sèche,

sot głupi, sotté,

secret tajemny, secrète.

Stopniowanie.

§. 10. Drugi stopień urabia się za pomocą plus (bardziej), n. p. plus grande większa.

Trzeci stopień urabia się przez dodanie le (la, les) plus, n. p.: le plus grand największy, la plus grande największa, les plus grands (es) najwięksi (sze).

Nieregularnie stopniują się:

bon dobry, meilleur lepszy, le meilleur najl. (bonne, meilleure, la meilleure),

mauvais zły, pire, le pire.

petit mały, moindre, le moindre.

(Jednak w znaczeniu materyalnem używa się plus petit zamiast moindre, n. p.: la terre est plus petite que le soleil).

§. 11. Jeżeli przysłówki plus lub moins nie służą do porównania jednego przedmiotu z drugim, lecz wyrażają wielkość lub mniejszość jakiejś ilości, wtenczas „niż“ nie tłumaczy się przez „que“, lecz przez „de“, n. p.: On m'a offert plus de cent florins.

IV. Zaimek (le pronom).

§. 12. Jak rzeczowniki tak i zaimki (z wyjątkiem jednego są nieodmienne, dlatego różne przypadki wyrażają się również za pomocą tych samych przyimków.

§. 13. **Zaimek osobisty (le pronom personnel).**

W jęz. franc. rozróżniamy zaimek osob. zawisły i z. osob. niezawisły *). Pierwszy używa się tylko w połączeniu z czasownikiem i jest odmienny.

a) <i>zawisły.</i>				b) <i>niezawisły.</i>
I. osoba	je ja, —	me mi	me mię, —	moi ja
II. "	tu ty, —	te ci	te cię, —	toi ty
III. "	il on, —	lui jemu	le jego, —	il on
	elle ona, —	lui jej	la ją, —	elle ona
I. "	nous my, —	nous nam	nous nas, —	nous my
II. "	vous wy, —	vous wam	vous was, —	vous wy
III. "	ils oni, —	leur im	les ich, —	ils oni
	elles one, —	leur im	les je, —	elles one

Uwagi do a)

§. 14. 1. II-gi i VI-ty przyp. zastępuje się przez zaimek niezawisły w połączeniu z „de“, n. p. używam go: je me sers de lui, albo przez „en“: je m'en sers, zajmuję się wami, temi: je m'occupe de vous, je m'en occupe.

2. III-ci i IV-ty przypadek jak i *en* (II. i VI.) kładzie się przed czasownikiem, n. p.: je te pardonne; il la voit; j'en suis content.

3. Jeżeli w zdaniu przychodzą dwa zaimki zawisłe, jeden w datiwie, drugi w accusatiwie, wówczas kładzie się naprzód dativus a potem accusativus. Wyjątek stanowią: lui i leur, które kładą się po accusatiwie: je vous le donnerai, dam wam go, ale: je le lui donnerai, dam jemu go.

*) Coś podobnego mamy w jęz. pol.: porównaj ci i tobie, cię i ciebie etc.

4. W imperatiwie używa się zamiast *me, te, (se): moi, toi, (soi)*, które kładą się po czasowniku i po *le, la, les*, n. p.: *donne-le-moi, daj mi go*. Przy negacyi w imperatiwie *me, te, se* zostaje i zachowuje się zwykły porządek wyrazów, n. p.: *ne le lui donne pas, nie daj go jemu*.

Uwagi do b)

§. 15. 1. Zaimek niezawisły jest używany przeważnie w następujących przypadkach:

1. W odpowiedziach, n. p. *Qui a fait cela? -- Moi!*
2. Ażeby nadać więcej nacisku zaimkowi zawisłemu: **Moi**, *je ne ferais pas cela*;
3. Po przyimkach: *Sans toi, bez ciebie, avec eux, z nimi*;
4. Jako atrybut po *être*: *C'est moi, c'est toi etc.*

§. 16. **Zaimek dzierżawczy (le pronom possessif).**

a) przymiotnikowy.				b) rzeczownikowy.			
I. jeden właściciel:							
I. osoba	mon mój	ma moja	mes moi moje	le mien mój	la mienne moja	les miens moi	les miennes moje
II. "	ton twój	ta twoja	tes tvoi twoje	le tien twój	la tienne twoja	les tiens tvoi	les tiennes twoje
III. "	son swój jego, jej	sa swoja jego, jej	ses swoi swoje jego, jej	le sien swój jego, jej	la sienne swoja jego, jej	les siens swoi jego, jej	les siennes swoje, jego, jej
II. dwa lub więcej właścicieli:							
I. osoba	notre nasz, nasza		nos nasi nasze	le (la) nôtre nasz, nasza		les nôtres nasi, nasze	
II. "	votre wasz, wasza		vos wasi wasze	le (la) vôtre wasz, wasza		les vôtres wasi, wasze	
III. "	leur swój, swoja, ich		leurs swoi swoje ich	le (la) leur swój, swoja, ich		les leurs swoi, swoje, ich	

N. p.: **Ma** maison est plus belle que **la** **tienne**, mój dom jest ładniejszy, niż twój.

U w a g a. Zamiast **ma**, **ta**, **sa** używa się **mon**, **ton**, **son**, przed samogłoską lub **h** niemem, n. p.: **ton** amie, twoja przyjaciółka.

§. 17. Zaimek wskazujący (le pronom démonstratif).

<i>a) przymiotnikowy.</i>			<i>b) rzeczownikowy.</i>			
ce (cet) ten	cette ta	ces ci, te	celui ten	celle ta	ceux ci	celles te

N. p.: **cette** maison est plus belle, que **celle** de mon frère, ten dom jest ładniejszy, niż dom (po franc.: ten) mego brata.

U w a g i d o a .

- §. 18. 1. Forma: **cet** kładzie się przed samogłoską lub **h** niemem: **Cet** animal, to zwierzę.
2. Często przyczepia się **ci** (tu) lub **là** (tam) do rzeczownika poprzedzonego przez **ce** (cet), **cette**, **ces**: **Ce** cheval-ci, **ces** chevaux-là.

U w a g i d o b).

- §. 19. 1. Zaimka **celui** (**celle**, **ceux**, **celles**) używa się samego tylko wtedy, gdy następuje **qui** lub **de** (zobacz powyższy przykład!), w innych razach kładzie się go w połączeniu z **-ci** lub **-là** (**celui-ci**, **ten**, **celle-ci**, **ta**, **ceux-ci**, **ci**, **celles-ci**, **te**; tak samo **celui-là** etc.) n. p.: ten jest bardzo pilny: **Celui-ci** (**celui-là**) est très appliqué.
2. **Ce**, **to**, stoi same tylko przed **être** i **qui** (**c'est**, to jest, **ce qui**, to co, co), w innych razach **ceci**, **cela** (ça), n. p. to mi się podoba: **ceci** (albo **cela**, **ça**) me plaît.

§. 20. **Zaimek względny (le pronom relatif).**

qui, który, która	lequel, który	laquelle, która
dont, którego, której	duquel	de laquelle
à qui, któremu, której	auquel	à laquelle
que, którego, którą	lequel	laquelle
dont, którym (em), którą	duquel	de laquelle
qui, którzy, które	lesquels	lesquelles
dont, których	desquels	desquelles
à qui, którym (em)	auxquels	auxquelles
que, których, które	lesquels	lesquelles
dont, którymi (emi)	desquels	desquelles

U w a g a. Zaimka lequel, laquelle używa się przeważnie wten-
czas, gdy zachodzi dwuznaczność, wątpliwość co do ro-
dzaju, n. p. la maison de mon frère, laquelle me plaît
beaucoup.

§. 21. **Zaimek pytający (le pronom interrogatif).***a) rzeczownikowy.*

1. qui? kto?	2. qu'est-ce qui? co?
de qui? kogo?	de quoi? czego?
à qui? komu?	à quoi? czemu? do czego?
qui? kogo?	que? (qu'est-ce que?) co?
de qui? kim?	de quoi? czym?

3. lequel (laquelle, lesquels, lesquelles)? używa się w znaczeniu
„który z dwóch?” (uter), n. p.: Dites moi laquelle de
ces deux étoffes vous plaît le plus?

b) Oprócz tych zaimków rzeczownikowych jest
zaimek przymiotnikowy: quel, quelle, quels, quelles?
jaki, który? n. p. quelle étoffe préférez-vous?

§. 22. **Zaimek nieokreślony (le pronom indéfini).***a) przymiotnikowy.*

quelque, jaki
(quelque chose = coś)
quelques, kilka

chaque }
tout, toute } każdy, —a

b) rzeczownikowy.

quelqu'un, ktoś, quelqu'une

quelques uns, niektórzy, quelques
unes

chacun, każdy, chacune

a) przymiotnikowy.

quel (quelle, quels, quelles
—que, jakikolwiek
tout le (un), toute la (une),
cały, cała
différents, divers, różni
(tylko w l. mn.)

b) rzeczownikowy.

quiconque, ktokolwiek
tout wszystko
tous wszyscy
personne (ne przed czasown.), nikt
rien " " " " " "

c) Mogą być przym. i rzeczown.:

aucun (ne), nul (ne), żaden; plusieurs, niektórzy; le même
ten sam; tel (telle), niejeden, taki; l'un et l'autre, obaj,
obydwaj, obie, oboje.

V. Liczebnik (le nom de nombre).**§. 23. a) Liczebniki główne (les nombres cardinaux).**

1 un, jeden, une, jedna, 2 deux, dwaj, dwie, dwa, dwoje,
3 trois, trzy, trzech, trzej, troje, 4 quatre, cztery,
czworo, 5 cinq, pięć, pięciu, pięcioro, 6 six, 7 sept,
8 huit, 9 neuf, 10 dix, 11 onze, 12 douze, 13 treize,
14 quatorze, 15 quinze, 16 seize, 17 dix-sept, 18 dix-
huit, 19 dix-neuf, 20 vingt, 21 vingt et un (e), 22 vingt-
deux, 23. vingt-trois, 24 vingt-quatre, 25 vingt-cinq,
26 vingt-six, 27 vingt-sept, 28 vingt-huit, 29 vingt-neuf,
30 trente, 40 quarante, 50 cinquante, 60 soixante, 70
soixante-dix, 71 soixante-onze, 72 soixante-douze, 73 soi-
xante-treize, 74 soixante-quatorze, 75 soixante-quinze,
76 soixante-seize, 77 soixante-dix-sept, 78 soixante-dix-
huit, 79 soixante-dix-neuf, 80 quatre-vingts, 81 quatre-
vingt-un, 82 quatre-vingt-deux, 90 quatre-vingt-dix,
91 quatre-vingt-onze, 100 cent, 101 cent un, 102 cent
deux, 200 deux cents, 201 deux cent un, 1000 mille,
1001 mille un, 1200 douze cents (mil deux cents), 2000
deux mille, 10000 dix mille, 1000000 un million (de).

§. 24. b) Liczebniki porządkowe (les nombres ordinaux).

Liczebniki porządkowe tworzy się przez dodanie
końcówki -ième do liczebnika głównego, n. p. le (la)
troisième, trzeci, trzecia. le (la) vingtième, dwudziesty, -a.

Wyjątki.

le premier pierwszy, la première pierwsza,
 le second drugi, la seconde (albo le, la deuxième),
 le quatrième, le cinquième, le neuvième (le onzième, le
 vingt-et-unième, le quatre-vingtième, le trois cen-
 tième).

§. 25. Zamiast porządkowych liczebników używa się głównych :

1. W oznaczeniu godzin, n. p.: pierwsza godzina
 une heure, piąta godzina cinq heures (dosłownie: pięć
 godzin).

2. W oznaczeniu dni (miesiąca, z wyjątkiem pier-
 wszego, n. p.: le trois mai, 3-ego maja, ale: le premier
 mai.

3. W oznaczeniu lat (w latach), n. p.: en mille
 (mil) neuf cent trois, w 1903 cim roku.

4. W oznaczeniu następstwa monarchów tego samego
 imienia, z wyjątkiem pierwszego i drugiego, n. p.; Si-
 gismond premier, Zygmunt I-szy, Sigismond second (lub
 deux), Z. II-gi, Henri quatre, Henryk IV-ty.

§. 26. **c) Ułamki (nombres fractionnaires).**

$\frac{1}{2}$ un demi, une demie (ale: une demi-heure, pół
 godziny), une heure et demie, półtora godzin; $\frac{1}{3}$ un
 tiers, $\frac{1}{4}$ un quart. Inne ułamki urabia się jak w jęz.
 polskim: $\frac{1}{5}$ un cinquième, $\frac{2}{5}$ deux cinquièmes.

VI. Słowo (le verbe).

§. 27. **Słowa posilkowe (verbes auxiliaires).**

a) Avoir, mieć.			b, être być.		
Présent	Ind.	j'ai, as, a, avons, avez, ont	mam	je suis, es, est, som- mes, êtes, sont	jestem
	Subj.	que j'aie, aies, ait, ayons, ayez, aient	żebym miał	que je sois, sois, soit, soyons, soyez, soient	żebym był
Imparfait		j'avais, ais, ait, ions, iez, aient	miałem (miewałem)	j'étais	byłem (bywałem)
Parfait défini	Ind.	j'eus, us, ut, ûmes, ûtes, urent	miałem	je fus	byłem
	Subj.	que j'eusse, usses, ût, ussions, ussiez, ussent	żebym miał	que je fusse	żebym był
Futur s.		j'aurai. as, a, ons, cz, ont	będę miał	je serai	będę
Condit. pr.		j'aurais, ais, ait, ions, iez, aient	miałbym	je serais	byłbym

Czasy złożone: Parfait indéfini (indicatif i subjonctif), Plus-que-parfait, Parfait antérieur (ind. i subj.), Futur second, Conditionnel passé, urabia się w ten sposób, że do wszystkich form pojedynczych słowa posiłkowego avoir dodaje się w tym samym porządku participe passé eu (po niemiecku: gehabt) względnie été (po niem.: gewesen).

Impératif	Infinitif	Participe	Impératif	Infinitif	Participe
alle miej	avoir mieć	ayant mając	sois bądź	être być	étant będąc
qu'il aie niech ma	avoir eu —	ayant eu (miawszy)	qu'il soit niech będzie	avoir été —	ayant été (bywszy)
ayons miejmy	—	eu —	soyons bądźmy	—	été —
ayez miejcie	—	—	soyez bądźcie	—	—

Uwaga. Do czasowników posiłkowych można zaliczać aller, które nieraz traci swoje właściwe znaczenie i używa się do tworzenia prawdziwych futurs, n. p.: je vais partir = je partirai (odjadę), tak samo venir, które przed przyimkiem „de“ z następującym infinitif wyraża najbliższą przeszłość: n. p.: ce livre vient de paraître, ta książka dopiero co wyszła z druku.

§. 28.

Konjugacya żyjąca.

Do tej konjugacyi należy około 4000 *) słów na -er i około 300 słów na -ir. Ta konjugacya nazywa się żyjąca, bo i obecnie urabia się nowe słowa na -er z rzeczowników (n. p.: le téléphone, téléphoner) i na -ir z przymiotników (noir, noircir). Nie należą tu słowa na -ir, które nie przybierają w l. mn. présent zgłoski „iss“, n. p.: dormir, nous dormons.

*) Według Hatzfeld & Darmstätter: Dictionnaire.

§. 29.

Strona czynna (actif).

a) Konjugacya I-sza.				b) Konjugacya II-ga.			
Présent	Indic.	je porte, es, e, ons, ez, ent	niosę lub noszę	je punis, is, it, issons, issez, issent		karzę	
	Subj.	que je porte, es, e, ions, iez, ent	abym niósł	que je punisse, isses, isse, issions, issiez, issent		abym karał	
Parfait défini	Imparfait	je portais (jak avais)	nosiłem	je punissais		karałem	
	Indic.	je portai, as, a, âmes, âtes, èrent	niósłem	je punis is, it, imes, ites, irent		ukarałem	
	Subj.	que je portasse, asses, ât, assions, assiez, assent	abym niósł	que je punisse isses, it, issions, issiez, issent		abym karał	
Futur sim.		je porterai (jak aurai)	będę nosić	je punirai		będę karał	
Condition. présent		je porterais (jak aurais)	niósłbym	je punirais		karałbym	

Czasy złożone urabia się jak u słów posiłkowych: do form czasown. posiłk. avoir dodaje się participe passé (**parlé** względnie **puni**), n. p. j'ai porté niósłem, j'aurai puni, ukarzę.

Impératif	Infinitif	Participe	Impératif	Infinitif	Participe
porte nieś	porter nieś	portant niosący	punis karaj	punir karał	punissant karzący
qu'il porte niech niesie	avoir porté	ayant porté niósłszy	qu'il punisse niech karze	avoir puni	ayant puni ukarawszy
portons nieśmy		porté niesiony	punissons karajmy		puni ukarany
portez nieście			punissez karajcie		

§. 30.

Strona bierna (passif).

Strona bierna urabia się za pomocą słowa posiłkowego être i participe passé (porté względnie puni), n.p.: jestem ukarany (a), je suis puni (punie); oni byli ukarani, ils furent punis. Końcówka imiesłowa zgadza się z podmiotem jak w jęz. polskim.

§. 31.

U w a g i.

1. Słowa, których temat kończy się na en, el, et, zamieniają przed e niemem to przedostatnie e na e

otwarte, tak jak przymiotniki zakończone na *en*, *el*, *et*, mianowicie podwajając następną spółgłoskę lub za pomocą *accent grave* (porów. *cadet*, *cadette* i *secret*, *sacrète*).

Prawie wszystkie słowa na *eler* i *eter* podwajają *l* lub *t*: *j'appelle*, *j'appellerai* (ale: *nous appelons*): *ils jettent* (ale: *ils jetaient*).

Następujące słowa przybierają *accent grave*:

lever	semer	geler	acheter
élever	celer	achever	se promener

n. p.: tu *élèves*, ale: *vous élevez*), il *gèle* (ale: *la rivière et gelée*).

2. Słowa na *—er*, które mają w ostatniej zgłosce tematu *é*, zamieniają *é* na *e*, jeżeli następuje *e* nieme, n. p. *céder* odstąpić, je *cède*.

3. Słowa na *—er*, których temat kończy się na *c*, przybierają cedille pod *c*, jeżeli końcówka zaczyna się przez *o* lub *a*, n. p. *nous commençons*, *commençant*, *commençant*, *commencer*.

4. Słowa na *—er*, których temat kończy się przez *g*, przybierają *e* nieme, jeżeli końcówka zaczyna się przez *a* lub *o*, n. p. *manger*, *nous mangeons*, *mangeant*.

5. Jeżeli w ostatniej zgłosce tematu jest *y*, wówczas *y* zamienia się na *i* przed *e* niemem, z wyjątkiem słów na *ayer*, *eyer*, n. p. *employer*, *j'emploie*, *nous employons*, *payer*, tu *payes* (lub *paies*).

6. Słowa *aller* iść i *envoyer* posyłać są nieregularne.

a) *Aller*.

Prés. ind. je *vais*, *vas*, *va*, *allons*, *allez*, *vont*,
Prés. subj. *que j'aille*, *ailles*, *aille*, *allions*, *alliez*, *aillent*,
Imparf., Parf. défini, ind. i subj. są regularne.

Futur simple: *j'irai*.

Condit. prés *j'irais*.

Czasy złożone urabia się za pomocą czasownika posiłkowego *être* i part. passé allé*).

*) Tak samo urabia się czasy złożone słów następujących:

arriver	entrer	venir	partir	retourner
sortir	éclore	tomber	naître	mourir
			décéder	

i wszystkich czasowników zwrotnych n. p. *se défendre*, je *me suis défendu* (e).

b) Envoyer.

Prés. (porównaj §. 29, 5).

Fut.: j'enverrai.

§. 32.

Konjugacya martwa.

Wszystkie tryby i czasy urabia się pod względem końcówek tak, jak avoir, punir. Tylko présent przedstawia pewną trudność. Końcówki w liczbie pojedynczej są albo *e*, *es*, *e* (jak parler lub *s*, *s*, *t* (jak punir); w trzeciej osobie *t* odpada po *d* n. p. il rend. Liczba mnoga urabia się z part. présent, którego końcówka *ant* zamienia się na *ons* i t. d. Trzecia osoba liczby mn. tworzy się czasem w sposób odmienny. Wyjątki te są zaznaczone w następnym spisie.

Co się tyczy prés subj., pierwsza osoba l. pojed. urabia się z trzeciej osoby liczby mnogiej prés indic. przez opuszczenie końcówki *nt*, np. ils punissent, que je punisse, ils doivent, que je doive. W liczbie mnogiej pierwsza i druga osoba równa się odpowiednim formom imparfait; trzecia zaś równa się trzeciej osobie indic. présent.

Imparfait urabia się z part. présent.

§. 33. a) Słowa na —ir.

1. Acquérir	acquérant	acquis
zyskać		
(j'acquerrai)	j'acquiers	j'acquis
	ils acquièrent	
2. Bouillir	bouillant	reg.
wrzeć	je bous	
3. Conquérir	zdobyc, jak	acquérir
4. Courir	courant	couru
biegać	je cours	je courus
(je courrai)		
5. Couvrir	couvrant	couvert
pokrywać	je couvre	reg.
6. Cueillir	cueillant	"
zbierać,	je cueille	"
(je cueillerai)		
7. dormir	dormant	"
spać	je dors	"
8. fuir	fuyant	"
uciekać	je fuis	"
	ils fuient	"
9. mentir	mentant	"
kłamać	je mens	"
10. mourir	mourant	mort
umierać	je meurs	je mourus
(je mourrai)	ils meurent	

b) Słowa na —oir.

1. S'asseoir	s'asseyant	assis
usiąść	je m'assieds	je m'assis
(je m'assié-	ils s'asseyent	
rai)		
2. Déchoir	(déchoyant)	déchu
upadać	je déchois	je déchus
(je décherrai)		
3. apercevoir	apercevant	aperçu
dostzegać	j'aperçois	j'aperçus
(j'apercevrai)	ils aperçoivent	
4. concevoir	pojmnować, jak	apercevoir
5. devoir, musieć		
6. falloir	(il fallait)	" fallu "
(trzeba)	il faut	il fallut
(il faudra)	qu'il faille	
7. mouvoir	mouvant	mû
ruszać	je meus	je mus
(je mouvrai)	ils meuvent	
8. pleuvoir	pleuvant	plu
padać	il pleut	il plut
(deszcz)		
(il pleuvra)		
9. pourvoir	pourvoyant	pourvu
zaopatrywać	je pourvois	je pourvus
(je pourvoirai)		

11. offrir ofiarować, jak couvrir		
12. ouvrir otwierać " " "		
13. partir partant " reg.		
odjeżdżać je pars " "		
14. sentir czuć jak mentir		
15. servir służyć " " "		
16. sortir wychodzić jak mentir		
17. se repentir żałować " " "		
18. souffrir cierpieć jak couvrir		
19. tenir tenant tenu		
trzymać je tiens je tins		
(je tiendrai) ils tiennent		
20. venir przybywać jak tenir		
21. vêtir vêtant vêtu		
ubierać je vêts reg.		

10. pouvoir pouvant pu		
môdz je peux (puis) je pus		
(je pourrai)		
11. savoir sachant su		
wiedzieć je sais je sus		
(je saurai) nous savons		
que je sache		
12. (Seoir il sied sis		
przystawać		
(il siéra)		
13. valoir valant valu		
być wartem je vaux valus		
(je vaudrai) que je vaille		
14. voir voyant vu		
widzieć je vois je vis		
(je verrai) ils voient		
15. vouloir voulant voulu		
chcieć je veux je voulos		
(je voudrai) ils veulent		
que je veuille		

c) Słowa na —re.

1. absoudre absolvant absous (ab-		
rozgrzeszać j'absous soute		
uwalniać		
2. attendre attendant attendu*)		
oczekiwać j'attends j'attendis		
3. atteindre atteignant j'atteint		
dosięgać j'atteins j'atteignis		
4. battre battant battu		
bić je bats, il bat je battis		
5. boire buvant bu		
pić je bois je bus		
ils boivent		
6. ceindre opasać, jak atteindre		
7. clore je clos, il clôt clos (close)		
zamykać		
8. conclure concluant conclu		
zakończyć je conclus je conclus		
9. conduire conduisant conduit		
prowadzić je conduis je conduisis		
10. confire confisant confit		
smarzyć confis je confis		
11. connaître connaissant connu		
znać je connais je connus		
(il connaît)		
12. construire budować, jak conduire		
13. coudre cousant cousu		
szyc je couds je cousis		
14. craindre craignant craint		
bać się je crains je craignis		
15. croire croyant cru		
wierzyć je crois je crus		
16. croître croissant crû		
rosnąć jecrois(crois, je crûs		
croît)		
17. cuire jak conduire		
gotować		
18. déduire		
wyvodzić		
19. détruire		
burzyć		
20. dire disant dit		
mówić je dis je dis		
21. dissoudre rozpuszczać, jak absoudre		
22. éclore il éclôt éclos		
rozkwitać ils éclosent —		
23. écrire écrivant écrit		
pisać j'écris j'écrivis		
24. éteindre gasić, jak atteindre		
26. exclure wyłączając, jak conclure		

*) Tak samo:

corrompre, psuć
 défendre, bronić
 descendre, schodzić
 entendre, słyszeć
 éteindre rozciągać
 fendre, łupać
 fondre, topić

interrompre, przerywać
 mordre kąsać
 perdre, stracić
 pondre, znosić jaja
 prétendre, domagać się
 czego
 rendre, oddawać

répondre, odpowiadać
 rompre, łamać
 tendre, naciągać
 tordre kręcić
 vendre, sprzedawać
 i inne

przybierając. zamiast *ant* i *ent*, *amment* względnie *emment*,
n. p. constant, constamment, wytrwale; prudent, prudem-
ment, mądrze.

2. Niektóre przybierają *accent aigu* lub *circonflexe*; n. p. com-
mode, commodément wygodnie; gai gaîment wesoło-
3. Bien dobrze, mal źle, fort (très) bardzo, si, ainsi tak, plu-
tôt raczej, tout całkiem, tout-à-fait zupełnie, volontiers
chętnie.

Przysłówki stopniują się tak jak przymiotniki n. p. ra-
rement rzadko, plus rarement, le plus rarement.

Wyjątki. bien dobrze, mieux lepiej, le mieux;
mal źle, pis, le pis;
peu mało, moins, le moins;
beaucoup dużo, plus, le plus.

§. 35. VIII. Przyimek (la préposition).

a) Przyimki pojedyncze.

à do, na, w	dès od
avant przed	durant podczas
après po	en w
avec z	entre między
contre przeciw	malgré mimo
chez u	par przez
de od, z, o	pour dla
dans w	parmi pomiędzy
devant przed	pendant podczas
derrière za	sur nad
depuis od	sous pod

b) Przyimki złożone.

au-dessus de nad
au-dessous de pod
à cause de z powodu
en dedans de wewnątrz
en dehors de zewnątrz
en face de } na przeciw
vis-à-vis de }
à côté de obok
près de blisko
faute de dla braku
grâce à dzięki

§. 36. IX. Spójnik (la conjonction).

a) Spójniki z trybem oznajmującym.

à condition que, pod warun- kiem że	car, bo
à peine que, zaledwie	comme, jak
après que, (gdy) skoro	c'est-à-dire, mianowicie
ainsi que, tak że, jak	d'autant plus que, tem bar- dziej że
à mesure que, w miarę jak	depuis que } od czasu
au lieu que, zamiast	dès que }
aussi, także, to też	de façon que }
aussitôt que, skoro tylko	de manière que } tak, że
autant que, tyle, ile	de sorte que }
cependant, jednak	lorsque, kiedy

ni—ni, ani—ani
 ou—ou, albo—albo
 parce que, ponieważ
 pendant que, podczas gdy

quand, kiedy gdy
 si, jeżeli
 tandis que, podczas gdy

b) Spójniki z trybem przypuszczającym.

afin que, ażeby
 à moins que... ne, chyba że
 avant que, nim
 bien que, chociaż
 en cas que, gdyby przypadkiem
 jusqu'à ce que, aż
 nonobstant que, pomimo że

pour que, ażeby
 pourvu que, w razie że
 quoi que, chociaż
 supposé que, przypuściwszy że
 quelque...que, jakkolwiek
 sans que, chociaż nie, aby nie
 soit que ...soit que, bądź...bądź

STATYSTYKA ZAKŁADU.

I.

Skład grona nauczycielskiego z końcem roku szkolnego 1902/3.

ZAKŁAD GŁÓWNY:

A) Nauczyciele przedmiotów obowiązkowych:

1. *Gerstmann Teofil*, Dr. filozofii, c. k. Radca Rządu, dyrektor, uczył historii powszechnej w kl. III. a, 2 godziny tygodniowo.

2. *Berger Franciszek*, uczył rysunków geometrycznych w kl. II. a, II. b, III. a, III. b, IV. a, razem 10 godzin tygodniowo.

3. *Bernhardt Emil*, zawiadowca gabinetu rysunków odręcznych, uczył rysunków odręcznych w kl. IV. a, IV. b, V. a, VI. a, VI. b, VI. c, VII. a, VII. b, razem 19 godzin tygodniowo.

4. *Bobin Romuald*, Radca szkolny, gospodarz klasy VII. b, zawiadowca bibl. uczniów, uczył języka polskiego w kl. IV. a, VI. b, VII. a, VII. b, razem 14 godzin tygodniowo.

5. *Bolland Arnold*, gospodarz kl. III. b, uczył języka polskiego w kl. I. a, I. b, III. b; historii powszechnej I. a, III. b; języka niemieckiego w III. b, razem 18 godzin tygodniowo.

6. *Bylczyński Jakób*, gospodarz klasy I. b, uczył geografii w kl. I. a, I. b, II. a, II. b, III. a, III. b, IV. a, IV. b; historii powszechnej w kl. I. b, V. a, razem 23 godzin tygodniowo.

7. *Fialka Zdzisław* uczył matematyki w kl. II. a, VI. a, VI. b, VII. a, VII. b, razem 19 godzin tygodniowo.

8. *Flach Józef*, Dr. filozofii, gospodarz klasy VI. c, uczył języka niemieckiego w kl. I. b, IV. b, VI. c, VII. a, VII. b, razem 22 godzin tygodniowo.

9. *Gertowski Józef*, gospodarz klasy IV. b, uczył języka polskiego w kl. II. b, III. a, IV. b, V. a; historii powszechnej w kl. II. b, IV. a, IV. b, razem 22 godzin tygodniowo.

10. *Grünberg Józef*, gospodarz klasy VI. a, zawiadowca gabinetu geograficznego, uczył historii powszechnej w kl. VI. a, VI. b, VI. c, VII. a, VII. b, razem 17 godzin tygodniowo.

11. *Grzebski Edmund* — na urlopie.

12. *Hornung Karol*, Dr. med., uczył gimnastyki w kl. I. a. — VII. b, razem 23 godzin tygodniowo.

13. *Jarecki Kazimierz*, Dr. filozofii, gospodarz klasy III. a, uczył języka francuskiego w kl. III. a, III. b, IV. a, IV. b, V. a, razem 17 godzin tygodniowo.

14. Ks. *Kiernicki Jan*, uczył religii rz. kat. w klasie I. a, I. b, II. a, II. b, III. a, razem 10 godzin tygodniowo.

15. *Luniński Ernest*, Dr. praw — na urlopie.

16. *Majerski Jan*, gospodarz klasy II. b, uczył języka niemieckiego w kl. II. b; matematyki w kl. III. a, III. b, IV. b; kaligrafii w kl. I. a, I. b, razem 19 godzin tygodniowo.

17. Ks. *Myszkowski Tytus*, Dr. teologii, uczył religii gr. kat. w kl. VI. c, VII. b, razem 2 godziny tygodniowo.

18. *Otremba Gustaw*, uczył rysunków odręcznych w kl. I. a, I. b, II. a, II. b, III. a, III. b, razem 24 godzin tygodniowo.

19. *Passendorfer Artur*, gospodarz klasy II. a, zawiadowca biblioteki naucz., uczył języka polskiego w kl. II. a, VI. a, VI. c; języka niemieckiego w kl. II. a, III. a; historii powszechnej w kl. II. a, razem 23 godzin tygodniowo.

20. *Postel Paweł*, gospodarz klasy VI. b, uczył języka niemieckiego w klasie IV. a, VI. b; języka francuskiego w klasie VI. a, VI. b, VI. c, VII. a, VII. b, razem 23 godzin tygodniowo.

21. *Sabat Bronisław*, Dr. filozofii, gospodarz klasy V. a, uczył języka niemieckiego w klasie V. a, VI. a; matematyki w klasie I. b; fizyki w klasie III. a, III. b, IV. a, IV. b, razem 21 godzin tygodniowo.

22. *Schaden Jan*, gospodarz klasy IV. a, uczył matematyki w klasie IV. a, V. a, VI. c, razem 11 godzin tygodniowo.

23. *Sokołowski Antoni*, zawiadowca gabinetu chemicznego, uczył matematyki w klasie I. a; chemii w klasie IV. a, IV. b, V. a, VI. a, VI. b, VI. c, razem 17 godzin tygodniowo.

24. *Suchanek Jan*, gospodarz klasy I. a, uczył języka niemieckiego w klasie I. a; geometrii wykresłej w kl. IV. b, V. a, VI. a, VI. b, VI. c, VII. a, VII. b, razem 24 godzin tygodniowo.

25. *Szuchiewicz Włodzimierz*, kawaler orderu Franciszka Józefa, zawiadowca gabinetu przyrodniczego, uczył historii naturalnej w klasie I. a, I. b, II. a, II. b, V. a, VI. a, VI. b, VI. c, VII. a, VII. b, razem 20 godzin tygodniowo.

26. Ks. *Ślósarz Jan*, Dr. teologii, uczył religii rz. kat. w klasie III. b—VII. b, razem 18 godzin tygodniowo.

27. *Zbierzchowski Władysław*, gospodarz klasy VII. a, uczył matematyki w kl. II. b, fizyki w klasie VI. a, VI. b, VI. c, VII. a, VII. b, razem 20 godzin tygodniowo.

B) Asystenci:

1. *Łukaszewicz Jerzy*, do rysunków odręcznych.

2. *Nowakowski Tadeusz*, do rysunków odręcznych.

3. *Piechórski Zygmunt*, do rysunków geometrycznych.

C) Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych:

1. *Rotter Chaim* uczył religii mojż. 7 godzin tygodniowo.
2. *Unczowski Henryk* uczył języka angielskiego 2 godz. tyg.
3. *Zbierzchowski Władysław* uczył śpiewu 4 godz. tyg.

F I L I A.

**Skład grona nauczycielskiego z końcem roku szkolnego
1902 903.**

Nauczyciele przedmiotów obowiązkowych:

1. *Lityński Michał*, kierownik, uczył historii powszechnej w kl. V b i V c, razem 6 godzin tygodniowo.
2. *Ćwik Władysław*, uczył języka polskiego w kl. V b i V c, razem 8 godzin tygodniowo.
3. *Daszyński Mieczysław*, gospodarz kl. I d, uczył języka polskiego i historii w kl. I d, matematyki w kl. III d i IV c, rysunków geometrycznych w kl. IV c. V b i V c, razem 22 godzin tygodniowo.
4. *Koczyndyk Jan Kazimierz*, uczył historii naturalnej w kl. I c, I d, II d, V b, i V c, razem 10 godzin tygodniowo.
5. *Krygowski Zdzisław*, Dr. filozofii, gospodarz kl. V c, uczył matematyki w kl. IV d, V b i V c, razem 11 godzin tygodniowo.
6. *Łuszczynski Zygmunt*, gospodarz klasy, IV d, uczył rysunków odręcznych w kl. I f, III c, IV c, IV d, V b, V c, razem 20 godzin tygodniowo.
7. *Merunowicz Maryan* z powodu słabości na urlopie do końca roku szkolnego.
8. *Motylewski Zygmunt*, Dr. nauk technicznych, uczył fizyki w kl. III c i III d, chemii i fizyki w kl. IV c, IV d, chemii w kl. V b i V c, razem 20 godzin tygodniowo.
9. *Ks. Myszkowski Tytus*, Dr. teologii, uczył religii gr. kat. w kl. I f, II d, III d, IV d, i V c, razem 10 godzin tygodniowo.
10. *Niemczykiewicz Konstanty*, gospodarz kl. II c, uczył rysunków odręcznych w kl. I c, I d, I e, II c, II d i III d, razem 24 tygodniowo.
11. *Nizielski Adam*, uczył kaligrafii w kl. I c, I d, I e, i I f, geografii w kl. I f, matematyki w kl. I e, polskiego języka i historii w kl. I f, razem 20 godzin tygodniowo.
12. *Rischka Robert*, gospodarz kl. V b, uczył języka niemieckiego w kl. IV c, IV d, V b i V c, razem 16 godzin tygodniowo.
13. *Rogoszewski Witołd*, gospodarz kl. I f, uczył języka polskiego w kl. I e, II d, języka niemieckiego w kl. I f, historii w kl. I e i II d, razem 23 godzin tygodniowo.

14. *Roland Antoni*, uczył język polskiego w kl. I c, historyi w kl. I c, matematyki w kl. I d, III c, rysunków geometrycznych w kl. II d i III d, razem 18 godzin tygodniowo.

15. *Rudeński Klemens*, gospodarz kl. II d, uczył języka polskiego w kl. II c, historyi w kl. II c, języka niemieckiego w kl. II c, II d i III c, razem 23 godzin tygodniowo.

16. *Rylski Władysław*, gospodarz kl. I c, uczył języka niemieckiego w kl. I c, I d i III d, razem 16 godzin tygodniowo.

17. *Stahl Alfred*, gospodarz kl. I e, uczył geografii w kl. I c, I d, I e, historyi naturalnej w kl. I e, I f, II c, matematyki w kl. II c i II d, razem 21 godzin tygodniowo.

18. *Szymański Zygmunt*, Dr. filozofii, gospodarz klasy III c, uczył języka francuskiego w kl. III c, III d, IV c, IV d, V b, V c, razem 20 godzin tygodniowo

19. *Witwicki Tadeusz*, gospodarz kl. IV c, uczył języka polskiego w kl. III c, III d, IV c i IV d, historyi w kl. III c, III d, IV c, IV d, razem 22 godzin tygodniowo.

20. *Wojtan Władysław*, gospodarz klasy III d, uczył matematyki w kl. I f, geografii w kl. II c, II d, III c, III d, IV c i IV d rysunków geometrycznych w kl. II c i III c, razem 19 godzin tygodniowo.

21. *Ks. Żyła Władysław*, Dr. teologii, uczył religii rz. katol. w kl. I c, I d, I e, I f, II c, II d, III c, III d, IV c, IV d, V b, V c, razem 24 godzin tygodniowo.

22. *Hićkiewicz Ludwik*, uczył gimnastyki w kl. I c, I d, I e, I f, II c, II d, III c, III d, IV c, IV d, V b, i V c, razem 24 godzin tygodniowo.

II.

PLAN NAUKOWY

galicyjskich szkół realnych.

(Dla kl. I—VI. plan nowy, zatwierdzony rozporządzeniem c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświecenia z dnia 1. maja 1900. L. 4202., dla kl. VII. plan przejściowy w myśl reskryptu c. k. Rady Szkolnej krajowej z dnia 5. czerwca 1900. L. 11512.).

K l a s a I.

Religia (2 godziny na tydzień). Zasady katolickiej wiary i moralności.

Język polski (3 godziny na tydzień). Czytanie wzorów według wypisów. — Deklamacya. Należyte wygłaszanie z pamięci wzorowych utworów poetycznych, niekiedy ustępów prozaicznych. — Gramatyka: Elementarna nauka o zdaniu pojedynczem i o składni zgody; najważniejsze zdania poboczne; poznanie ważniejszych znaków pisarskich. Deklinacya imion. — Wypracowania piśmienne: cztery na miesiąc, a mianowicie: w pierwszym półroczu wyłącznie dyktaty, ułożone systematycznie, a obejmujące ważniejsze zasady i prawidła pisowni; w drugim półroczu naprzemian dwa dyktaty i wypracowania stylistyczne, szkolne i domowe.

Język niemiecki (6 godzin na tydzień). Czytanie; uczenie się na pamięć słówek, zwrotów i całych ustępów; zdawanie sprawy z treści czytanych ustępów na podstawie stosownych pytań; tłumaczenia; rozmówki. Znajomość odmian regularnych i głównych zasad składni; ćwiczenia ortograficzne. — Co tydzień zadanie szkolne. Tematy: dyktaty, ćwiczenia ortograficzne dla praktycznej wprawy, pisanie z pamięci ustępów memorowanych, retrowersye.

Geografia (3 godziny na tydzień). Zasadnicze pojęcia z geografii, traktowane w sposób poglądowy, o ile są potrzebne do zrozumienia mapy. Ruch dzienny słońca względem budynku szkolnego i siedziby szkoły w rozmaitych porach roku; na tej podstawie oryentowanie się w najbliższym otoczeniu, na mapie i na globusie. Opisanie i wyjaśnienie oświetlenia i ogrzewania ziemi w obrębie kraju rodzinnego w ciągu całego roku, o ile te zjawiska zależą bezpośrednio od długości dnia i wysokości słońca. Przegląd oro- i hydrograficzny ziemi, tudzież położenie najgłówniejszych państw i miast w poszcze-

gólnych częściach świata. Wprowadzenie do czytania na mapie z ciągłymi ćwiczeniami. — Próby rysowania najprostszych przedmiotów geograficznych w związku z mapą.

Historia (2 godziny na tydzień). Najważniejsze podania, osoby i zdarzenia z dziejów kraju rodzinnego

Matematyka (3 godziny na tydzień). Układ dziesiętkowy: Pisanie liczb u Rzymian. Pierwsze cztery działania na liczbach całkowitych i ułamkach dziesiętnych, oderwanych i mianowanych. — Wyjaśnienie układu metrycznego miar i wag. Ćwiczenia w prostym wnioskowaniu. Podzielność liczb, rozkład na czynniki pierwsze; największa wspólna miara i najmniejsza wspólna wielokrotność. Pierwsze 4 działania na ułamkach zwyczajnych. Zamiana ułamków zwyczajnych na dziesiętne i na odwrót. Rachunek liczbami wielorakimi. Początki nauki form geometrycznych. Pojęcia zasadnicze geometrii i objaśnienie z poglądu brył elementarnych, jakoto: sześcianu, graniastosłupa, ostrosłupa, walca, stożka i kuli. Objasnianie najważniejszych form geometrii płaskiej i ich cech głównych na podstawie poglądu. Zadania: cztery szkolne na półroczu, oprócz tego mniejsze ćwiczenia domowe.

Historia naturalna (2 godziny na tydzień). W pierwszym półroczu: Zwierzęta, mianowicie ssawce i ptaki. — W drugim półroczu: Rośliny, mianowicie wybór roślin zarodkowych, na których najłatwiej zaznajomić można uczniów z zasadami zewnętrznej budowy rośliny.

Rysunki odręczne (4 godziny na tydzień). Rysowanie płaskich form ornamentu geometrycznego jako przygotowanie do ornamentu swobodnego. Łatwe ornamenta swobodne; kwiaty stylizowane; łatwe kształty naczyń w rzucie geometrycznym. — Materiał: ołówek, farba. — Objasnienia: Zastosowanie i znaczenie ornamentów rysowanych

Kaligrafia (2 godziny na tydzień). Pismo zwykle łacińskie i niemieckie, pismo rondowe i igielkowe.

Gimnastyka (2 godziny na tydzień).

K l a s a I I .

Religia (2 godziny na tydzień). Dzieje starego zakonu z uwzględnieniem chronologii i geografii biblijnej.

Język polski (4 godziny na tydzień). Czytanie wzorów według wypisów jak w kl. I. — Deklamacja jak w kl. I. — Gramatyka: Elementarna nauka o zdaniu złożonym. Powtórzenie deklinacji imion, odmiana słów. Nauka pisowni i interpunkcyi uzupełniona i rozszerzona. Ćwiczenia ortograficzne jak w kl. I. — Wypracowania piśmienne: trzy na miesiąc, na przemian dyktat, zadanie szkolne i domowe.

Język niemiecki (6 godzin na tydzień). Zdawanie sprawy z czytanych ustępów na podstawie stosownych pytań, retrowersya; dłuższe roz-

mówki, memorowanie słówek, zwrotów i całych ustępów. Powtórzenie odmiany regularnej, poznawanie najważniejszych wyjątków. — Co tydzień wypracowanie piśmienne (z tych co miesiąc jedno domowe). Tematy jak w klasie I.

Geografia (2 godziny na tydzień). Zwięzłe powtórzenie pojęć zasadniczych geografii matematycznej. Ruch pozorny słońca w rozmaitych szerokościach; z tego wynikające różnice w oświetleniu i ogrzewaniu ziemi jako podstawa klimatów. Azja i Afryka pod względem położenia i zarysu co do oro i hydrografii, etnografii i topografii z uwzględnieniem stosunków klimatycznych, o ile je można wyjaśnić z ruchu pozornego słońca. Związek między klimatem a roślinnością, płodami krajów a zatrudnieniem ludów należy traktować tylko na niektórych przystępnych, jasno zrozumiałych przykładach. — Europa: pogląd na jej położenie i zarys, na oro- i hydrografię. Państwa Europy południowej i Wielka Brytania według zasad podanych przy geografii Azji i Afryki. Początek ćwiczeń w szkicowaniu map.

Historia (2 godziny na tydzień). Najważniejsze osoby i zdarzenia z dziejów monarchii austro węgierskiej z uwzględnieniem dziejów powszechnych.

Matematyka (3 godziny na tydzień). Powtórzenie nauki o ułamkach zwyczajnych. Rachunek liczbami niezupełnemi. Mnożenie i dzielenie skrócone. Rozwiązywanie zagadnień z reguły trzech prostej i złożonej za pomocą wnioskowania. Najważniejsze wiadomości o miarach, wagach i pieniądzach. Nauka o stosunkach i proporcjach z zastosowaniem do rozwiązywania zagadnień z reguły trzech prostej i złożonej. Rachunek procentu prostego, prowizji i dyskontu. Zadania jak w klasie I.

Historia naturalna (2 godziny na tydzień). W pierwszym półroczu: Zwierzęta, mianowicie dokonczenie zwierząt kręgowych, potem zwierzęta bezkręowe, szczególnie owady. W drugim półroczu: Rośliny, mianowicie dalszy ciąg nauki klasy pierwszej; przerobienie kilku roślin zarodnikowych i takich roślin zarodkowych, których obserwacya przedstawia większe trudności. Wdrażanie do zrozumienia podziału zasadniczego i rozpoznawanie najważniejszych grup roślinnych.

Geometria i rysunki geometryczne (2 godziny na tydzień). a) geometria (1 godzina). Zasady planimetrii do przystawania włącznie. b) Rysunek geometryczny (1 godzina). Ćwiczenia w używaniu przyrządów rysunkowych. Rysunek konstrukcyjny w związku z materiałem przerobionym i z uwzględnieniem łatwych form ornamentalnych według wzorów.

Rysunki odręczne (4 godziny na tydzień). Rysowanie od ręki modeli geometrycznych pojedynczo i w grupach z poglądu. Ciąg dalszy rysowania ornamentów swobodnych z zastosowaniem farby. — Materiał: Ołówek (w danym razie pióro), farba. — Objasnienia:

Zasady rysunku perspektywicznego z poglądu. Wyjaśnienia o rozwoju i celu ornamentów.

Gimnastyka (2 godziny na tydzień).

K l a s a III.

Religia (2 godziny na tydzień). Żywot Pana Jezusa i dzieje apostołskie z uwzględnieniem chronologii i geografii biblijnej

Język polski (3 godziny na tydzień). Czytanie wzorów według wypisów. Czytanie, objaśnianie i zdawanie sprawy, jak w kl. I. i II. Krótkie wiadomości o życiu i pismach cenniejszych pisarzy, z których dzieł wyjątki właśnie się czyta. Deklamacya jak w klasie I. — Gramatyka: Przysłówki, spójniki, przyimki. Składnia rzędu. Prawidła pisowni. — Wypracowania piśmienne: dwa na miesiąc, na przemian szkolne i domowe.

Język niemiecki (5 godzin na tydzień). Swobodniejsza reprodukcya czytanych ustępów prozaicznych i poetycznych: uwzględnienie synonimów (zwrotów, podobną myśl wyrażających); uczenie się na pamięć. — Systematyczna gramatyka w zakresie nauki o formach i składni rzędu. — Co miesiąc trzy zadania (dwa szkolne, jedno domowe). — Tematy: retrowersye, reprodukcye ustępów w szkole czytanych, streszczenia.

Język francuski (4 godziny na tydzień). Nauka czytania; memorowanie słówek, zwrotów i zdań; retrowersya i rozmówki. — Najważniejsze prawidła odmian regularnych (rodzajnika, rzeczownika, przymiotnika, zaimka). Słowa posiłkowe; główne zasady konjugacyi regularnej; tworzenie najważniejszych czasów złożonych. W I. półroczu co tydzień krótki dyktat w ścisłym związku z wziętymi ustępami. W II. półroczu co 4 tygodnie dwa dyktaty i jedno wypracowanie szkolne. Tematy do dyktatów jak w I. półroczu; do zadań szkolnych: pisanie z pamięci memorowanych ustępów, retrowersye.

Geografia (2 godziny na tydzień). Geografia tych krajów europejskich, których nie traktowano w klasie II. (z wyłączeniem monarchii austriacko-węgierskiej), geografia Ameryki i Australii według zasad podanych w geografii w kl. II., mianowicie także co do wyjaśnienia stosunków klimatycznych. Ćwiczenia w szkicowaniu map.

Historia (2 godziny na tydzień). Podania o bogach i bohaterach z historyi Greków i Rzymian.

Matematyka (3 godziny na tydzień). Początki arytmetyki ogólnej. Nauka o czterech działaniach głównych na liczbach ogólnych o jednym i więcej wyrazach z wyłączeniem rachunku ułamkami. Podnoszenie do kwadratu i do sześcienu wyrażen algebraicznych jedno i wielowyrazowych, tudzież liczb dziesiętnych. Wyciąganie pierwiastka kwadratowego i sześciennego z liczb dziesiętnych. Ciągłe ćwiczenia w rachowaniu liczbami szczególniemi w celu utrwalenia wiadomości arytmetycznych z klas poprzednich, ćwiczenia w rachunku podziału. Wypracowania piśm. jak w kl. I.

Fizyka (3 godziny na tydzień). Wstęp: Rozciągłość i nieprzenikliwość ciał, stany skupienia; ruch i jego cechy, bezwładność. Siła, jej punkt przyłożenia, kierunek i wielkość. Pojęcie dwu sił równych: przedstawienie sił za pomocą odcinków. Nauka o ciężkości; kierunek ciężenia na ziemi, ciężar, jednostka ciężaru, środek ciężkości, rodzaje równowagi ciała podpartego. Dźwignia, waga równoramienna i waga rzymska, blok stały. Ciężar właściwy, gęstość względna.

Nauka o siłach molekularnych: Podzielność, drobina, dziurkowatość, spójność, przyczepność. Sprężystość, prawo sprężystości na ciągnięcie, waga sprężynowa.

Nauka o ciałach płynnych: Własności charakterystyczne tych ciał. Rozchodzenie się ciśnienia, powierzchnia poziomu. Ciśnienie hydrostatyczne. Reakcja wody wpływającej. Naczynia połączone (zjawiska włoskowatości). Zasada Archimedeasa. Łatwiejsze przypadki wyznaczenia ciężaru właściwego przez obserwację parcia płynów. Pływanie ciał. Areometr podziałkowy.

Nauka o ciałach gazowych: Własności charakterystyczne tych ciał. Wazenie powietrza, barometr, manometr, prawo Mariotta. Pompy wodne i pompy pneumatyczne. Lewar. Balon powietrzny.

Nauka o cieple: Wrażenie ciepła, temperatura. Zmiana objętości przez ciepło. Termoskopy, termometry, ciepło właściwe. Przewodzenie ciepła, doświadczenie główne o promieniowaniu ciepła. Wyjaśnienie pór roku na podstawie ruchu ziemi około słońca. Zmiana stanu skupienia. Prężność par. Zasada maszyny parowej. Źródła ciepła.

Nauka o magnetyzmie: Magnesy naturalne i magnesy sztuczne, igła magnesowa, działanie wzajemne dwu biegunów magnetycznych. Magnetyzowanie przez rozdział, przez pocieranie. Magnetyzm ziemi, pojęcie zboczenia i nachylenia z powtórzeniem odpowiednich wiadomości zasadniczych z astro omii. Busola.

Nauka o elektryczności. Elektryzowanie przez tarcie, przez udzielanie. Przewodzenie elektryczności. Dwa rodzaje stanu elektrycznego. Elektroskopy. Siedziba elektryczności. Działanie kończyn. Elektryzowanie przez rozdział. Najzwyklejsze przyrządy do wytwarzania i gromadzenia elektryczności. Burze. Gromochrony. — Ogniwo i stos Volty, dowód biegunowości elektrycznej. Prąd elektryczny. Najzwyklejsze ogniwa galwaniczne. Wytwarzanie ciepła i światła przez prąd. Elektroliza (rozkład wody i galwanoplastyka). Działania magnetyczne prądu. Telegraf Morsego. Zasadnicze doświadczenia o indukcji elektrycznej. Telefon i mikrofon. Termoelektryczność.

Geometria i rysunki geometryczne (2 godziny na tydzień)

a) *geometria* (1 godzina). Ciąg dalszy i dokończenie planimetrii. Równość i przekształcenie powierzchni figur płaskich. Obliczanie powierzchni, proporcjonalność i podobieństwo w związku z odpowiednim materiałem nauki matematyki w tej klasie.

b) rysunki geometryczne (1 godzina). Rozszerzenie rozpoczętych w klasie drugiej konstrukcji na podany wyżej materiał naukowy.

Rysunki odręczne (4 godziny na tydzień). Ciąg dalszy rysunku perspektywicznego według trudniejszych modeli pojedynczych lub ugrupowanych; ciąg dalszy rysowania płaskich ornamentów polichromicznych. Przejście do ornamentów plastycznych. — Materiał: Ołówek (w danym razie pióro), kredka, farba. — Objasnienia: Wyjaśnienie ornamentów rysowanych co do stylu, celu i zastosowania. Wiadomości o barwach i harmonii barw. Ciąg dalszy objaśnienia zjawisk perspektywy i cieniowania przy rysowaniu z modeli.

Gimnastyka (2 godziny na tydzień).

K l a s a IV.

Religia (2 godziny na tydzień). Wyjaśnienie ważniejszych obrzędów kościelnych z podaniem powodu i czasu ich wprowadzenia.

Język polski (3 godziny na tydzień). Czytanie wzorów jak w klasie III. Uwzględnienie listów i innych zwykleszych pism praktycznych. Najważniejsze wiadomości o głównych rodzajach poezji i prozy w związku z lekturą. Deklamacja jak w kl. I. — Gramatyka: składnia w obrębie czasownika. Systematyczna nauka o zdaniach złożonych i okregach. Powtórzenie całego materiału gramatycznego w ogólniejszych zarysach. — Ćwiczenia piśmienne jak w kl. III.

Język niemiecki (4 godziny na tydzień) Reprodukcyjne jak w kl. III.; uczenie się na pamięć. — Systematyczna gramatyka w zakresie nauki o zdaniu: uzupełnienie składni rzędu. — Co miesiąc trzy zadania (2 szkolne, 1 domowe). — Tematy; retrowersje, reprodukcyjne, opowiadania, opisy, listy.

Język francuski (3 godziny na tydzień). Zdawanie sprawy z treści czytanych ustępów na podstawie stosownych rymów; retrowersje, dłuższe rozmówki, memorowanie słówek, zwrotów i całych ustępów. — Powtórzenie i uzupełnienie odmian regularnych (przymiotnika, liczebnika, zaimka); nauka o przysłówku i przyimku: najzwyklejsze czasowniki nieregularne. — Co 4 tygodnie jeden dyktat, jedno zadanie szkolne i jedno domowe. Tematy do wypracowań jak w klasie III. przy cokolwiek zwiększonych wymaganiach.

Geografia (2 godziny na tydzień) Położenie tudzież geografia fizyczna i polityczna Austro-Węgier z wyłączeniem części statystycznej, lecz z dokładnem uwzględnieniem płodów poszczególnych krajów, zatrudnienia ludności, stosunków komunikacyjnych i kultury ludów. Ćwiczenia w swobodnem rysowaniu łatwiejszych szkiców kartograficznych.

Historja (3 godziny na tydzień). Dzieje starożytne, głównie Greków i Rzymian, ze szczególnem uwzględnieniem momentów z historyi kultury z ciągłem uwzględnieniem geografii.

Matematyka (3 godziny na tydzień). Arytmetyka ogólna: Powtórzenie, uzasadnienie i rozszerzenie nauki o pierwszych czterech działaniach

na liczbach ogólnych i szczególnych, całkowitych i ułamkowych. Uzasadnienie najprostszych reguł podzielności liczb układu dziesiętnego. Teoria największej wspólnej miary i najmniejszej wspólnej wielokrotności, zastosowania do wielomianów. Równania stopnia pierwszego o jednej i więcej niewiadomych z zastosowaniem do rozwiązywania ważniejszych zagadnień praktycznych. Nauka o stosunkach i proporcjach z liczbami ogólnymi z zastosowaniami. Zadania jak w klasie I.

Fizyka (2 godziny na tydzień). Nauka o ruchu: Ruch jednostajny, ruch jednostajnie zmienny, spadek wolny, opór powietrza, rzut pionowy w górę. Składanie i rozkładanie ruchów. Rozwiązywanie wykreślne rzutu poziomego i rzutu ukośnego. Związek między siłą, masą a przyspieszeniem. Równoległobok sił. Ruch na równi pochyłej. Tarcie. Wahadło. Siła odśrodkowa, ruch centralny. Wyjaśnienie obrotu ziemi około osi i jej obiegu około słońca. Wypadkowa sił równoległych o tym samym kierunku na podstawie doświadczeń: bliższe określenie środka ciężkości. Powtórzenie i doświadczalne wyznaczenie warunków równowagi i dźwigni, kołowrotu, bloka stałego i bloka ruchomego, wielokrażka i równi pochyłej z uwzględnieniem pracy wytworzonej i pracy zużytej. Główne zjawiska uderzenia się ciał sprężystych.

Nauka o głosie: Powstawanie głosu. Rozchodzenie się głosu objaśnione doświadczeniami. Prędkość głosu, odbijanie się głosu. Rodzaje głosów; siła i wysokość tonów; skala tonów; struny, widelki strojkowe, piszczałki. Odbieranie. Narząd słuchowy.

Nauka o świetle: Źródła światła. Prostoliniowe rozchodzenie się światła. Cień. Fazy księżyca, zaćmienie. Ciemnia optyczna. Siła oświetlenia, prawo odbijania się światła, obrazy w zwierciadłach płaskich i kulistych. Załamywanie się światła (jakościowo). Przechodzenie światła przez płyty, graniastosłupy i soczewki. Obrazy w soczewkach, ciemnia fotograficzna, oko, akomodacja, okulary, widzenie przedmiotów, trwanie wrażeń świetlnych, kąt widzenia, lupa, mikroskop. Lunety dioptryczne, barwy uzupełniające, barwa ciał wskutek światła. Tęcza.

Chemia (3 razy na tydzień). Doświadczenia objaśniające różnicę między zjawiskami fizycznymi a chemicznymi. Krótka charakterystyka najważniejszych pierwiastków i ich połączeń, połączona z nauką poglądową najważniejszych minerałów i skał. — Olej skalny: przykłady węglowodorów alkoholów i kwasów. Krótkie uwagi o tłuszczach i mydlach. Węglowodany. Fermentacja. Najważniejsze połączenie siłu. Benzol i kilka jego najważniejszych połączeń pochodnych. Żywiec (terpentyna). Olejki eteryczne (olej terpentynowy). Ciała białkowe.

Geometria i rysunki geometryczne (2 godziny na tydzień).

a) *Geometria*. Zasady stereometrii. Najważniejsze twierdzenia o wzajemnem położeniu prostych i płaszczyzn ze względu na potrzeby nauki o rzutach. Graniastosłup, ostrosłup, walec, stożek

i kula. Wyznaczenie powierzchni i objętości tych brył. (Wzory odnoszące się do kuli, należy podawać bez dowodzenia).

b) *Rysunek geometryczny*. Przedstawienie punktów, odcinków, figur płaskich i łatwych brył geometrycznych za pomocą dwu rzutni prostopadłych sposobem pogładowym i w związku z materiałem naukowym stereometrii.

Rysunki odręczne (3 godziny na tydzień). Ciąg dalszy rysunku perspektywicznego według kształtów naczyń i innych odpowiednio dobranych wyrobów przemysłowo-artystycznych i technicznych, pojedynczo lub w grupach. Rysowanie bogatszych ornamentów polichromicznych i plastycznych, tudzież motywów z natury. Materiał: Ołówek (w danym razie pióro), kredka, farba. — Objaśnienia o stylach, barwach i cieniowaniu.

Gimnastyka (2 godziny na tydzień).

K l a s a V.

Religia (2 godziny na tydzień). W I. półroczu historyczny przegląd głównych źródeł katolickiej nauki wiary i moralności. W II. półroczu dogmatyka katolicka.

Język polski (4 godziny na tydzień). Czytanie celniejszych dzieł literatury polskiej wieku XVI. w związku z lekturą celniejszych a charakterystycznych ustępów z dzieł tych autorów klasycznych (greckich i rzymskich) w przekładach, którzy byli wzorami dla autorów polskich. — Obowiązkowa lektura domowa. — Deklamacya jak w klasie I. — Wypracowania stylistyczne: siedm na półroczu, na przemian szkolne i domowe.

Język niemiecki (4 godziny na tydzień). Ćwiczenia w reprodukcji szczegółowej lektury nowszych pisarzy, przeważnie prozaicznej. Memorowanie (deklamacya). Obowiązkowa lektura domowa. — Uzupełnienie wiadomości gramatycznych (ze składni rzędu, zdania i szyku). — Co miesiąc 2 zadania (naprzemiennie domowe i szkolne). Tematy: streszczenia czytanych ustępów, opowiadania, opisy, przekłady z języka polskiego (na zadania szkolne).

Język francuski (3 godziny na tydzień). Zdawanie sprawy z treści czytanych ustępów na stosowne pytania: dłuższe rozmówki: próby samodzielnej reprodukcji czytanych ustępów; memorowanie zwrotów, zdań i całych ustępów. Uzupełnienie nauki o odmianach. Czasowniki nieregularne, niezupełne i nieosobowe; spójniki. Składnia rzędu; składnia w obrębie czasownika (tryby i czasy). — Co 4 tygodnie jedno zadanie szkolne i jedno domowe. Tematy jak w klasach poprzednich: krótkie swobodne opowiadania; przekłady z języka wykładowego na język francuski.

Historya (3 godziny na tydzień). Dzieje średniowieczne i nowożytne, aż do pokoju westfalskiego w ten sam sposób, co w klasie IV., ze szczególnem uwzględnieniem monarchii austriacko-węgierskiej.

Matematyka (4 godziny na tydzień). Arytmetyka ogólna: Równania nieoznaczone stopnia pierwszego o dwu niewiadomych. Potęgi i pierwiastki; pojęcie liczb niewymiernych. Jednostka irojona. Równania stopnia drugiego o jednej niewiadomej i równania stopni wyższych o jednej niewiadomej, dające się sprowadzić do równań kwadratowych. Najprostsze przypadki równań kwadratowych o dwu niewiadomych. Nauka o logarytmach

Geometrya: Geometrya płaska. Utwory zasadnicze geometryi płaskiej. Teorya równoległych. Twierdzenia o trójkącie aż do przystawania włącznie; twierdzenia o kątach i cięciwach w kole, o trójkątach i czworokątach wpisanych i opisanych. Proporcjonalność odcinków, podobieństwo figur, z tego wynikające twierdzenie o trójkącie i kole. Poprzeczne w trójkącie, harmoniczne rzędy punktów. Równość powierzchni, zamiana i podział powierzchni; obliczanie powierzchni. Wielokąty umiarowe, pomiar koła. Niektóre zagadnienia o zastosowaniu algebry do geometryi. Zadania jak w kl. I.

Historya naturalna (2 godziny na tydzień). Botanika: Przegląd grup roślin w ich naturalnym porządku na podstawie zewnętrznej i (gdzie potrzeba) wewnętrznej budowy i czynności fizjologicznych rośliny wogóle; charakterystyka najważniejszych rodzin roślinnych na ich przedstawicielach, przyczem wykluczone są wszelkie zbyteczne szczegóły systematyczne.

Chemia (2 godziny na tydzień). Chemia nieorganiczna: Rozszerzenie i pogłębienie materiału naukowego kl. IV. w kierunku wykazania prawidłowości zjawisk chemicznych. Wyprowadzenie drogą eksperymentalną prawideł teoretycznych i doświadczalnych. Szczegółowe traktowanie wodoru, tlenu, azotu, węgla, tudzież najważniejszych połączeń tych pierwiastków; analogiczne traktowanie chloru, bromu, jodu, fluoru, siarki, boru, fosforu, arsenu, antymonu i krzemu. Krótka ogólna charakterystyka metali i szczegółowe omówienie tych metali i ich połączeń, które pod względem teoretycznym i praktycznym zasługują na szczególną uwagę.

Geometrya i rysunki geometryczne (3 godziny na tydzień). Powtórzenie najważniejszych twierdzeń o wzajemnem położeniu prostych i płaszczyzn. Systematyczne przeprowadzenie i należyte wyćwiczenie w rozwiązywaniu zagadnień zasadniczych geometryi wykreslnej o punktach, prostych i płaszczyznach, uwzględniając przy sposobności także rzutnię krzyżową. Rzuty figur płaskich i wyznaczenie ich cieniów rzuconych na rzutnię. Wykreślenie koła z jego kładu. Wyprowadzenie najważniejszych własności elipsy z analogicznych własności koła w związku z jego kładem.

Rysunki odręczne (3 godziny na tydzień). Rysunek figuralny: Wyjaśnienie budowy anatomicznej głowy ludzkiej, najważniejsze wiadomości o proporcji i różnicy wieku. Ćwiczenia w rysowaniu konturów, następnie w półcieniach i cieniach pełnych, rysowanie według wzorów i odlewów gipsowych.

Gimnastyka (2 godziny na tydzień).

Klasa VI.

Religia (2 godziny na tydzień). Etyka katolicka.

Język polski (3 godziny na tydzień). Czytanie cenniejszych dzieł literatury polskiej od początku XVII. wieku do r. 1822 w związku z lekturą cenniejszych a charakterystycznych ustępów z autorów klasycznych (greckich i rzymskich) we wzorowym przekładzie. Mickiewicz Ćwiczenia w wykładzie ustnym. Obowiązkowa lektura domowa — Deklamacya jak w kl. I. — Wypracowania stylistyczne jak w kl. V.

Język niemiecki (4 godziny na tydzień). Pogląd na rozwój dzisiejszej literatury niemieckiej aż do Klopstocka; dokładniejsza, na lekturze cenniejszych dzieł oparta, znajomość epoki klasycznej od Klopstocka do roku 1794, ze szczególnem uwzględnieniem Lessinga i Herdera. Podanie zasad poetyki i stylistyki. Deklamacya; obowiązkowa lektura domowa. — Co miesiąc 2 zadania (naprzemian szkolne i domowe). Tematy: opisy, tok myśli czytanych ustępów, łatwiejsze rozprawki, przekłady z języka polskiego (na zadanie szkolne).

Język francuski (3 godziny na tydzień). Dokończenie nauki gramatycznej: zwroty imiesłowne, zdania przysłówkowe. Czytanie większych ustępów z prozy powieściowej i opisowej; wzory poezyi epickiej i lirycznej; krótkie szkice biograficzne tych autorów, z których dzieł wyjątki właśnie się czyta; ćwiczenia ustne. Nauki udziela się w języku francuskim. — Co 4 tygodnie jedno zadanie szkolne i jedno domowe. Tematy: swobodna reprodukcya przerabianych w szkole ustępów powieściowych; streszczanie ustępów większych; przerabianie poematów opisowych na prozę; listy; przekłady na język francuski w ścisłem zastosowaniu do pewnych prawideł składni z zachowaniem zasady stopniowania aż do przekładu dzieł oryginalnych.

Historia (3 godziny na tydzień). Dzieje nowożytne od pokoju westwalskiego w ten sam sposób, co w dwu klasach poprzedzających, ze szczególnem uwzględnieniem monarchii austriacko-węgierskiej.

Matematyka (4 godziny na tydzień). Arytmetyka ogólna: Równania logarytmowe, wykładnicze. Postępy arytmetyczne i postępy geometryczne. Rachunek procentu składanego Rachunek rent. Powtarzania.

Geometrya: 1. Trygonometrya. Funkcye goniometryczne, rozwiązywanie trójkąta prostokątnego. Dalsze wzory goniometryczne. Rozwiązywanie wielokątów umiadowych. Twierdzenia główne, służące do rozwiązywania trójkątów ukośnokątnych z zastosowaniami. Łatwiejsze równania goniometryczne.

Stereometrya: Najważniejsze twierdzenia o wzajemnem położeniu prostych i płaszczyzn w przestrzeni. Własności główne naroża w ogólności, a w szczególności naroża trójsięciennego (naroże biegunowe). Podział i własności brył. Przystawanie i symetria. Podobieństwo i podobieństwo symetryczne brył. Powierzchnia i objętość graniastostupa, ostrostupa i ostrostupa ściętego. Obliczanie objętości walca, stożka, stożka ściętego, tudzież powierzchni tych brył przy

osiach prostopadłych do podstawy. Powierzchnia i objętość kuli, tudzież jej części o łatwych ograniczeniach. — Zadania jak w klasie I.

Historia naturalna (2 godziny na tydzień) Zoologia: Najważniejsze wiadomości o budowie ciała ludzkiego i czynnościach jego organów ze wskazówkami dyetetycznymi: przerobienie gromad zwierząt kręgowych i ważniejszych grup zwierząt bezkręgowych na podstawie ich zewnętrznej i wewnętrznej budowy, tudzież z uwzględnieniem stosunków rozwojowych, lecz z pominięciem wszelkich zbytecznych szczegółów systematycznych.

Fizyka (3 godziny tygodniowo).

Wstęp: Krótkie uwagi o zadaniu i metodzie fizyki. Powtórzenie nauki o rozciągłości i nieprzenikliwości ciał z klas niższych. Drobin. atom. Stany skupienia.

Mechanika: Wiadomości wstępne o ruchu. Ruch jednostajny i jednostajnie zmienny. Prawo bezwładności. Spadek wolny. Pomiar sił dynamiczny i statyczny. Ciężar. Opór powietrza. Rzut pionowy w górę. Określenie i miara pracy. Siła żywa, energia. Składanie i rozkładanie ruchów, rzut pionowy i rzut ukośny. Ruch na równi pochyłej. Składanie i rozkładanie sił, przyłożonych do jednego punktu; wypadkowa sił, przyłożonych do punktu układu sztywnego. Moment obrotu. Para sił. Środek ciężkości. Rodzaje równowagi; stałość. Maszyny proste na zasadzie zachowania pracy. Opory ruchu, niemożność tak zwanego „perpetuum mobile”. Waga równoramienna i waga dziesiętna. Ruchy po liniach krzywych, siła dośrodkowa i siła odśrodkowa. Ruch centralny. Wahadło matematyczne i wahadło fizyczne, to ostatnie tylko sposobem doświadczalnym (wahadło rewersyjne). Powtórzenie nauki o siłach molekularnych niższych z odpowiednim uogólnieniem i uzupełnieniem. Twierdzenie Torricelli’ego o wypływie, ciśnienie hydrodynamiczne w poziomej rurze wypływowej. Napięcie powierzchni, włoskowatość. Roztwarzanie, dyfuzja. Powtórzenie mechaniki gazów z klas niższych z uzupełnieniem. Prawa Mariotta i Gay Lussaca. Wążenie gazów; obliczenie rozrzedzenia i zgęszczenia w pompach powietrznych; parcie w powietrzu. Barometryczne mierzenie wysokości. Wpływ gazów, dyfuzja, absorpcja.

Nauka o ruchu falowym: Prawa prostego ruchu drgającego, łatwe przypadki składania drgań, fale postępowe podłużne i poprzeczne, odbijanie się i interferencya fal, fale stojące, wszystko przeważnie sposobem wykreślnym i eksperymentalnym.

Akustyka: Powstawanie głosu. Rodzaje głosu. Wyznaczenie wysokości tonu. Skala dur i mol, trójdźwięk. Prawa drgania struny napiętej (monochord), tony górne. Siła tonu. Barwa tonu. Odbieranie. Brzmiające prety, płyty i błony. Piszczałki. Narząd głosowy. Rozchodzenie się głosu. Prędkość rozchodzenia się głosu, ubywanie siły głosu z odległością, odbijanie się i interferencya fal głosowych. Narząd słuchowy.

Chemia (2 godziny tygodniowo).

Chemia organiczna: Pojęcie związku organicznego. Wykazanie istotnych składników związku organicznego; wzory atomistyczne stosunkowe; wzory drobinowe; wzory empiryczne i wyrozumowane. Olej skalny. Metan, etan, propan, butan i pentan wraz z ich najważniejszymi połączeniami pochodnymi; kwas palmitowy, stearowy i cerotowy. Etylen i propylen oraz ich ważniejsze połączenia pochodne. Acetylen, najważniejsze połączenia alylu, kwas olejowy; tłuszcze naturalne (mydła i świece): węglowodany, fermentacja alkoholowa. Najważniejsze związki sińowe. Krótkie omówienie mazi pogazowej. Benzol, toluol i ich najważniejsze połączenia pochodne. Dwu i trójfenyloetan ze wskazaniem na barwniki smołowe. Indygo. Naftalina, antracen. Pirydyna, chinolina, akrydyna; najważniejsze alkaloidy. Olej terpentynowy, kamfora, kauczuk i gutaperka; żywice. Ciała białkowe.

Geometria i geometryczne rysunki (3 godziny na tydzień). Rzuty prostokątne graniastosłupów, ostrosłupów, walców i stożków. Przekroje płaskie, siatki, oświetlenie równoległe, tudzież łatwiejsze przypadki wzajemnych przenikań tych brył. Sposób powstawania w przestrzeni przecięć ostrokręgu, ich konstrukcje i rzuty. Wyprowadzenie najważniejszych własności tych krzywych z ich zastosowaniem do prowadzenia stycznych. Płaszczyzny styczne do powierzchni walców i stożków. Cienie rzucane na wewnętrzne powierzchnie walcowych i stożkowych.

Rysunki odręczne (2 godziny na tydzień). Ciąg dalszy rysunku figuralnego według odlewów gipsowych i trudniejszych wzorów. O ile czas wystarczy powtórzenie ćwiczeń w rysowaniu ornamentów i kształtów roślinnych z natury.

Gimnastyka (2 godziny na tydzień).

Klasa VII.

Religia (2 godziny na tydzień). Przegląd historii kościelnej.

Język polski (4 godziny na tydzień). Czytanie cenniejszych dzieł literatury polskiej wieku XIX. w całości lub w dłuższych wyjątkach. Czytanie cenniejszych i charakterystycznych ustępów z autorów klasycznych (greckich i rzymskich) we wzorowym przekładzie. Ćwiczenia w wykładzie ustnym. Obowiązkowa lektura domowa Deklamacya jak w klasie I. Ćwiczenia stylistyczne jak w klasie VI.

Język niemiecki (4 godziny na tydzień). Epoka klasyczna od r. 1794 do śmierci Goethego; pisarze austriacy czasów nowszych. Pogląd na dzieje piśmiennictwa niemieckiego po śmierci Goethego. Deklamacya. Obowiązkowa lektura domowa. W I. półroczu 5 wypracowań (2 szkolne, 3 domowe), w II. półroczu 4 wypracowania (przeważnie szkolne). Tematy: charakterystyki, rozprawki, sprawozdania z lektury szkolnej i domowej.

Język francuski (3 godziny na tydzień). Powtarzanie przy sposobności najważniejszych prawideł gramatycznych. Lektura dłuższych ustępów poetycznych (dramatów i prozaicznych). Zarysy biograficzne tych

autorów, z których dzieł wyjątki właśnie się czyta. Uwzględnienie rozpraw z dziedziny nauk przyrodniczych i technicznych. Nauki udziela się w języku francuskim. Wypracowania piśmienne jak w klasie VI.

Historya (4 godziny na tydzień) (3 godz. na tydzień przez cały rok): Dzieje nowożytne. (1 godz. przez I. plr.): Dzieje kraju rodzinnego ze szczególnem uwzględnieniem momentów z dziejów kultury. (1 godzina przez II. plr.): Przegląd statystyczny produkcyi płodów surowych, przemysłu i handlu z uwzględnieniem stosunków analogicznych w wielkich państwach europejskich. Nauka o ustroju konstytucyjnym i o administracyi monarchii ze szczególnem uwzględnieniem części monarchii reprezentowanej w Radzie państwa.

Matematyka (4 godziny na tydzień).

Arytmetyka ogólna: Zasady nauki o połączeniach. Dwumian Newtona dla wykładników całkowitych i dodatnich. Zasady nauki o prawdopodobieństwie.

Geometrya: Trygonometrya sferyczna. Najważniejsze własności trójkąta sferycznego; jego powierzchnia. Najważniejsze wzory do rozwiązywania trójkątów sferycznych prosto- i ukośnokątnych. Zastosowanie trygonometrii sferycznej i najprostszych zagadnień astronomicznych.

Geometrya analityczna: Geometrya analityczna prostej, koła i przecięć stożkowych na płaszczyźnie na podstawie spólrzędnych prostokątnych, a w niektórych ważniejszych przypadkach także spólrzędnych biegunowych. Własności przecięć stożkowych ze względu na ogniska. styczne, normalne i średnice. Kwadratura elipsy i paraboli. Powtórzenie całego materiału naukowego klas wyższych na przykładach odpowiednio dobieranych. Zadania jak w klasie I.

Historya naturalna (2 godziny na tydzień).

I. półrocz. *Mineralogia*: Przerobienie najważniejszych minerałów pod względem ich krystalograficznych, fizycznych, chemicznych i innych własności w systematycznym porządku, lecz z pominięciem wszelkich postaci rzadszych lub takich, którychby uczniowie na podstawie poglądu poznać nie mogli.

II. półrocz. *Zasady geologii*: Zwięzłe i krótkie przedstawienie przemian fizycznych i chemicznych z uwzględnieniem stosownych przykładów; najzwyczajniejsze skały i najważniejsze szczegóły o budowie gór, objaśnione o ile możności przykładami z blizkiego otoczenia. Krótki opis epok geologicznych; przy nauce o zwierzętach i roślinach przedhistorycznych należy często zwracać uwagę na odpowiadające im typy dzisiejsze, a przy sposobności wskazywać na rodowe powinowactwo istot żyjących.

Fizyka (4 godziny na tydzień).

Zasady astronomii (kosmografii): Poziomy ruch dzienny sklepienia niebieskiego; czas gwiazdowy; spólrzędne odniesione do horyzontu i równika; wyznaczenie linii południkowej i wysokości biegun. Wielkość i kształt ziemi. Obrót ziemi około osi (doświadczenie

z wahadłem Toncautta) i zjawiska stąd wynikające. Ruch pozorny słońca, ekliptyka. Spółrzedne odniesione do ekliptyki. Prawdziwy i średni czas słoneczny. Rok słoneczny i rok zwrotnikowy. Dni przestępne. Ruch prawdziwy ziemi około słońca. Odległość słońca. Płanety, krótkie wyjaśnienie ich ruchu pozornego. Prawa Keplera. Odległość i ruch księżyca. Opisanie sposobu wyznaczenia średniej gęstości ziemi. Porównanie masy ziemi z masą słońca. przypływ i odpływ morza. Precesja punktów równonocnych, wyjaśnienie jej za pomocą giroskopu. Krótkie wiadomości o poszczególnych planetach, o kometach, gwiazdach spadających, gwiazdach stałych, gromadach gwiazd i mgławicach.

Nauka o cieple: Termometry, współczynnik rozszerzalności. Ilość ciepła, ciepło właściwe. Związki między ciepłem a pracą mechaniczną; mechaniczny równoważnik ciepła. Istota ciepła. Zmiany stanu skupienia z uwzględnieniem ciepła zużytego lub wytworzonego. Krótkie wiadomości o parach nasyconych i parach przegrzanych, gęstość par (ciężar drobinowy). Higrometria. Opady atmosferyczne. Maszyna parowa. Przewodzenie ciepła. Krótkie uwagi o promieniowaniu ciepła. Izotermia, izobary, wiatry.

Nauka o magnetyzmie i elektryczności.

a) *Magnetyzm:* Powtórzenie zjawisk zasadniczych. Prawo Coulomba, natężenie bieguna, natężenie pola magnetycznego linie sił magnetycznych. Położenie biegunów, moment magnetyczny. Elementa magnetyzmu ziemi.

b) *Elektryczność statyczna:* Powtórzenie doświadczeń zasadniczych o elektryzowaniu przez tarcie, udzielanie i rozdział; maszyn i fluencyjna. Prawo Coulomba i pomiar elektrostatyczny ilości elektryczności; pole elektryczne, najważniejsze wiadomości o potencyalach w punkcie pola elektrycznego. Potencjał przewodnika. Charakteryzowanie potencjału zapomocą doświadczeń. Pojemność, kondensatory (stała dielektryczność), energia elektryczna ciała naelektryzowanego. Elektryczność atmosfery.

c) *Prądy elektryczne:* Różnica potencjałów w otwartym ogniwie galwanicznym, siła elektromotoryczna, zasadnicze doświadczenia Volty, stopy galwaniczne. Prąd elektryczny, jego pole magnetyczne, prawo Biot Savart'a, bezwzględna jednostka elektromagnetyczna prądu i Amper. Busola stycznych Webera. Galwanometr zwierciadłowy. Prawo Ohma. Elektroliza, polaryzacja galwaniczna. Ogniwa stałe, akumulatory. Wytwarzanie ciepła przez prąd. Prawo Joula, bezwzględne jednostki elektromagnetyczne oporu i siły elektromotorycznej, prawny Ohm i Volt. Oświetlenie elektryczne. Zjawisko Peltier'ego. Prądy termoelektryczne. Pomiar oporu według metody podstawienia. Wyznaczenie oporu wewnętrznego i siły elektromotorycznej ogniw według metody Ohma. Rozgałęzienie prądu na dwie części. Pole magnetyczne zamkniętego przewodnika płaskiego. Działanie wzajemne dwu przewodników prądu. Pole magnetyczne solenoidu; teoria magnetyzmu Ampéra; elektromagnesy; zastosowania.

Zjawiska zasadnicze diamagnetyzmu. Obroty elektromagnetyczne. Indukcja prądów z odwołaniem się na zasadę zachowania energii. Działanie fizyologiczne indukcji. Objaśnienie maszyny magnetycznej i maszyny dynamoelektrycznej. Induktor Ruhmkorffa. Telefon i mikrofon.

Opłyka: Powtórzenie nauki o rozchodzeniu się światła z klasy IV. Hipotezy o naturze światła. Wyznaczenie prędkości rozchodzenia się światła. Fotometria. Odbijanie się światła, wyjaśnienie na podstawie ruchu falowego. Obrazy w zwierciadłach płaskich i w zwierciadłach kulistych. Załamywanie się światła, uzasadnienie jego teoretyczne na podstawie ruchu falowego. Odbicie całkowite. Przechodzenie światła przez płytę ograniczoną równoległymi ścianami płaskimi, przez graniastosłup, minimum zbieżności, wyznaczenie współczynnika załamania. Soczewki, obliczenie i konstruowanie obrazów w soczewkach, aberacja sferyczna. Rozszczepianie się światła; zabarwienie obrazu w soczewce, soczewki achromatyczne. Wyjaśnienie tęczy sposobem wykreślnym. Spektrometr. Widma emisyjne i absorpcyjne, najważniejsze wiadomości o analizie spektralnej, wyjaśnienie linii Fraunhofera; barwy ciał. Krótkie uwagi o fluorescencji i fosforencji. Działanie chemiczne światła. Działanie termiczne światła, ciemne promienie ciepła; emisja i absorpcja promieni ciepła, ciała atermiczne i diatermiczne. Promienie Röntgena.

Aparat projekcyjny, ciemnia fotograficzna, oko. Mikroskopy i lunety dioptryczne z krótkim wyjaśnieniem powiększenia. Interferencja, barwy cienkich płytek, pierścienie Newtona, uginanie się światła przez szparę. Polaryzacja przez odbicie i przez złamanie pojedyncze. Polaryzacja przez złamanie podwójne; płytki turmalinowe. Graniastosłup Nicola. Skręcenie płaszczyzny drgania (Sacharometr).

Geometria i rysunki geometryczne (2 godziny na tydzień) Rzuty powierzchni kuli, jej przekroje płaskie, płaszczyzny styczne, tudzież walce i stożki styczne do kuli. Cienie własne i cienie rzucone na wypukłe i wklęsłe strony powierzchni walców, stożków i odcinków kuli. Powtórzenie najważniejszych partyi geometrii wykreślnej na odpowiednio dobranych zagadnieniach i przykładach.

Rysunki odręczne (2 godziny na tydzień) Wykonanie zadań do egzaminu dojrzałości z materiału naukowego klas poprzedzających.

Uwaga: Dla ćwiczeń w szkicowaniu i w rysowaniu z pamięci zaleca się, aby uczniowie od kl. III. używali osobnych zeszytów.

Gimnastyka (2 godziny na tydzień).

Rozkład godzin.

Przedmiot	Klasa							Razem
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	
Religia	2	2	2	2	2	2	2	14
Język polski	3	4	3	3	4	3	4	24
Język niemiecki . .	6	6	5	4	4	4	4	33
Język francuski . .	—	—	4	3	3	3	3	16
Geografia	3	2	2	2	—	—	—	9
Historia	2	2	2	3	3	3	4	19
Matematyka	3	3	3	3	4	4	4	24
Historia naturalna .	2	2	—	—	2	2	2	10
Fizyka	—	—	3	2	—	3	4	12
Chemia	—	—	—	3	2	2	—	7
Geometria i rysunki geometryczne	—	2	2	2	3	3	2	14
Rysunki odręczne . .	4	4	4	3	3	2	2	22
Kaligrafia	2	—	—	—	—	—	—	2
Gimnastyka	2	2	2	2	2	2	2	14
Razem	29	29	32	32	32	33	33	220
Język ruski	—	—	—	2	2	2	—	6

Przedmioty nadobowiązkowe :

Język angielski 2 godziny tygodniowo Początki języka angielskiego. Uczęszczało 24 uczniów.

Śpiew w 2 oddziałach po dwie godziny tygodniowo. Uczęszczało 81 uczniów.

Wykaz podręczników na r. szk. 1903/4.

Religia a) obrz. łac. : W kl. I. ks. Ślósarz Katechizm religii katol. Wyd. 1. i 2. W kl. II. ks. Dąbrowski. Historia biblijna zakonu starego. Wyd. 1 4 W kl. III. ks. Dąbrowski. Historia biblijna zakonu nowego. Wyd. 1 5. W kl. IV. ks. Jougan. Liturgia katolicka. Wyd. 1. i 2. W kl. V Wappler-Świsterski. Nauka wiary katolickiej. W kl. VI. ks. Szczeklik. Etyka katolicka. W kl. VII. ks. Jougan. Historia kościoła katolickiego. Wyd. 1. i 2.

b) obrz. gr. kat. : W kl. I. A. Тороньскій. Катехизм христ. катол. Вид. 3. W kl. II. A. Тороньскій. Історія біблійна старого завіта. Вид. 2. W kl. III. A. Тороньскій. Історія біблійна нового завіта. Вид. 1. 2. W kl. IV. A. Тороньскій. Літургія Вид. 2. W kl. V. A. Тороньскій. Доґматика фундаментальна і аполоґетика для класе вищих. Львів. 1893. Опр. A. Тороньскій. Доґматика частна для вищих класе. W kl. VI. Ваплер-Шюрко. Наука христ. катол. старш для вищих класе. 1895. W kl. VII. Ваплер-Стефанович. Історія христ. католицької церкви, (wyczerpane, tylko w drodze antykwarycznej do nabycia).

Język polski. W kl. I. Małeckі. Gramatyka języka polskiego. Wyd. 9. Próchnicki i Wójcik. Wypisy polskie dla I. kl. Wyd. 2 i 3. W kl. II. Konarski. Zwięzła gramatyka języka polskiego. Próchnicki i Wójcik. Wypisy polskie dla II. kl. Wyd. 1. i 2. W kl. III. Małeckі. Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 8. i 9. Czubek i Zawiliński. Wypisy polskie dla III. kl. W kl. IV. Małeckі. Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 8. Próchnicki. Wzory poezyi i prozy. Wyd. 1. 2. W kl. V. Tarnowski i Bobin. Wypisy polskie dla szkół realnych. Tom I. Wyd. 1. i 2. Wybór z dzieł greckich i łacińskich w przekładach. Część I. W kl. VI. Tarnowski i Bobin. Wypisy

polskie dla szkół realnych Tom I. i II. Wyd. 1. i 2. Zathey. Antologia grecka. Zathey. Antologia rzymska. W kl. VII. Tarnowski i Bobin. Wypisy polskie Tom II. Wyd. 1. i 2. Zathey. Antologia grecka. Zathey. Antologia rzymska.

Język ruski. W kl. IV. Kokorudz Konarski. Gramatyka ruska dla Polaków. Бариньскій. Чтiнаніа руска для мѣст выдѣлових. W kl. V. i VI. a) w I. półroczu podręczniki jak w kl. IV. b) w II. półroczu podręczniki jak w kl. IV. Бариньскій. Вѣстаніа зъ неподдѣлной лѣтератури україньско-рускої XIX в. для семінарій учительскихъ Ч. I. Ч. II.

Język niemiecki. W I. kl. German i Petelenz. Cwiczenia niemieckie dla kl. I. Wyd. 2—5. W II. kl. German i Petelenz. Cwiczenia niemieckie dla kl. II. Wyd. 1—4. W III. kl. German i Petelenz. Cwiczenia niemieckie dla kl. III. Wyd. 1. i 3. Jahner. Deutsche Grammatik. W IV. kl. German i Petelenz. Cwiczenia niemieckie dla kl. IV. Wyd. 1. i 2. Jahner. Deutsche Grammatik. W kl. V. Petelenz i Werner. Deutsches Lesebuch für die V. Klasse. Wyd. 1. i 2. W kl. VI. Petelenz i Werner. Deutsches Lesebuch für die VII. Klasse der Gymnasien. — Hermann und Dorothea. Minna v. Barnhelm. Wilhelm Tell. Egmont. (Wyd. Graesera). — W VII. kl. Petelenz und Werner. Deutsches Lesebuch für die VIII. Klasse der Gymnasien. Wallenstein. Jungfrau v. Orleans. Iphigenie auf Tauris. Emilia Galotti. (Wyd. Graesera).

Język francuski. W III. kl. Amborski. Książka do nauki języka francuskiego. Cz. I. W kl. IV. Amborski. Książka do nauki języka francuskiego. Cz. II. W kl. V. Amborski. Książka do nauki języka francuskiego. Cz. III. W VI. kl. Amborski. Wypisy francuskie Cz. I. W VII. kl. Amborski. Wypisy francuskie Cz. II.

Geografia. W I. kl. Benoni i Tatomir. Krótki rys geografii. Wyd. 6. i 7. W II. kl. Baranowski i Dziedzicki. Geografia powszechna. Wyd. 6—9. W kl. III. Baranowski i Dziedzicki. Geografia powszechna. Wyd. 6—9. W IV. kl. Benoni i Majerski. Geografia austriacko węgierskiej monarchii. Wyd. 2. i 3.

Historia powszechna. W I. kl. Pieniążek. Opowiadania z dziejów kraju rodzinnego. W II. kl. Zaleski. Opowiadania z dziejów austriackich i powszechnych. Wyd. 2. W III. kl. Zipper. Opowiadania z mitologii Greków i Rzymian. W kl. IV. Zakrzewski. Historia powszechna. Część I. Wyd. 1, 2. i 3. W V. kl. Zakrzewski. Historia powszechna. Część II. Wyd. 1—3. W VI. kl. Zakrzewski. Historia powszechna. Cz. III. Wyd. 1 i 2. Lewicki. Zarys dziejów Polski i krajów ruskich 1—3. W VII. kl. Zakrzewski. Historia powszechna. Cz. III. Lewicki. Zarys dziejów Polski i krajów ruskich. Wyd. 1—3. Głównski i Finkel. Historia i statystyka austriacko węgierskiej monarchii.

Matematyka. W I. kl. i w II. kl. Brzostowicz. Początki arytmetyki i algebry. Cz. I. Wyd. 3. i 4. W III. kl. Brzostowicz. Początki arytmetyki i algebry. Cz. II. Wyd. 1. i 2. W kl. IV. Kostecki.

Algebra. W kl. V., VI. i VI. Dziwiński. Zasady algebry. Wyd. 1. i 2. W kl. V., VI. i VII. Mocnik-Maryniak. Geometria. Wyd. 3. i 4. W kl. V., VI. i VII. Kranz. Logarytmy.

Historia naturalna. W I. kl. Nowicki-Limbach. Zoologia. Wyd. 6—10. Rostafiński. Botanika szkolna na kl. niższe. Wyd. 1., 2., 3. i 4. W II. kl. Nowicki-Limbach. Zoologia. Wyd. 6—10. Rostafiński. Botanika szkolna dla klas niższych. Wyd. 1—4. W kl. V. Rostafiński. Botanika dla klas wyż. Wyd. 1. i 2. W kl. VI. Petelenz. Zoologia dla klas wyż. Wyd. 1. i 2. W VII. kl. Łomnicki. Mineralogia i Geologia. Wyd. 4. i 5.

Fizyka. W kl. III. Kawecki i Tomaszewski. Fizyka dla niższych klas. Wyd. 2. i 3. W kl. IV. Soleski. Nauka fizyki. Wyd. 2. i 3. W kl. VI. i VII. Soleski. Wykład nauki fizyki. Wyd. 2.

Chemia. W kl. IV. i V. Bandrowski. Wykład chemii ogólnej Cz. I. **Geometria wykreślna i rysunki geometryczne.** W II. kl. Mocnik-Maryniak. Geometria poglądowa. Cz. I. Wyd. 6 i 7. W kl. III. i IV. Mocnik-Maryniak. Geometria poglądowa. Cz. II. Wyd. 4—6. W kl. V., VI. i VII. Łazarski. Zasady geometrii wykreślnej (z atlasem). Wyd. 2.

III.

Tematy do zadań piśmiennych języka polskiego.

Klasa V. a), b) i c).

Tok myśli, zawartych w XIX. trenie Jana Kochanowskiego. — Stanowisko i znaczenie Mikołaja Reja w literaturze polskiej. — Burza (opis estetyczny). — Charakterystyka Podbiپیty. — Pogrzeb Patrokla (na podstawie 23 pieśni Iliady). — Charakterystyka Antenora z Odprawy posłów greckich Kochanowskiego. — Na czym polega przywiązanie do miejsca rodzinnego — Charakterystyczne cechy literatury polskiej w pierwszej połowie XVII. wieku. — Co się prędko roznieci, to niedługo świeci. Rozprawka. — Pożar a powódź (porównanie). — Wykazać, że próżniactwo jest ciężkim grzechem społecznym. — Rozwój oświaty w Polsce w XV. wieku. — Wytrwały i uparty. Porównanie. — Charakterystyka Agamemnona i Achillesa. — Wycieczka w okolice Lwowa — Wykazać, o ile wstęp do „Dworzanina“ jest oryginalnym utworem Górnickiego. — Rozwinąć myśl, zawartą w słowach Reja: „Jakie towarzystwa, takie też i obyczaje“. — Porównać pieśni Kochanowskiego p. n. „Chroń się frasunku“ i „Trzeba korzystać z obecnej chwili“. — Jakiego stopnia przechodziła boleść Kochanowskiego po stracie Orszuli? — Charakterystyka Zagłoby. — Tok myśli w kazaniu Skargi p. n. „O miłości ku ojczyźnie. — Rynek lwowski. Opis. — Znaczenie Piotra Kochanowskiego w literaturze polskiej. — Jakich przyjemności dostarcza nam wiosna? — Charakterystyczne znamiona literatury polskiej w latach 966—1548. — Skutki zaprowadzenia chrześcijaństwa w Polsce. — Wspomnienia z wakacji. — Achilles i Tetyda. — Jak obchodzi się u nas dzień zaduszny? — Jakim powinien być doskonały dworzanin polski zdaniem p. Kryskiego? — Wiosna a młodość. Porównanie. — Porównać pieśni Kochanowskiego p. n. „Nie fortunie, ale ncoie ufać trzeba“ i „Na świecie nie statecznego“. — Wykazać, iż Kochanowskiego „Odprawa posłów“ jest pisana według prawideł tragedii starożytnej — Geneza i znaczenie „Pieśni“ Kochanowskiego. — Charakterystyka Antygony i Ismeny. — Przyjaciół a pochlebca. Porównanie. — Dlaczego literatura polska w pierwszej połowie wieku XVII. upada? — Park Kilińskiego we Lwowie. Opis. — Muszalski i Dydiuk.

Klasa VI. a), b) i c).

Tragiczność sytuacji w utworze „Antygona“. — Alluzje polityczne w „Powrocie posła“ Niemcewicza. — Wpływ literatury i oświaty francuskiej na piśmiennictwo i oświatę polską. — Ile zyskuje literatura przez poparcie możnych? — Odważny a zuchwały. — Umiej być przyjacielem, znajdziesz przyjaciela. — Ten jest bogaty, kto na małym przestaje. — Piękna jest śmierć za ojczyznę, ale nie mniej piękne jest życie, poświęcone jej dobru. — Wpływ Francji na Polskę w XVIII. wieku. — Słowność. — Stan szkół za Stanisława Augusta. — Tok głównych myśli, zawartych w liście poetyckim Horacego do Mecenasu. — Jak należy czytać książki, ażeby z nich odnieść prawdziwą korzyść? Stanowisko i znaczenie Naruszewicza w literaturze polskiej. — Korzyści podróży. — Jak cię widzą, tak cię piszą. — Jakie ideały wskazuje Mickiewicz młodzieży w „Odzie do młodości“? — Losy Antygony. — Tło historyczne komedii Niemcewicza p. t. „Powrót posła“. — Charakterystyczne cechy romantyzmu. — Charakterystyka Konrada Wallenroda. — Co znaczą słowa, które Gustaw napisał na murze więzienia? — Przewodnie myśli improwizacji. — Ogólna charakterystyka postaci byronowskich i wpływ Byrona na Mickiewicza — Podstawne myśli, zawarte w wierszu A. Mickiewicza „Romantyczność“.

Klasa VII. a), b).

Charakterystyka Jacka Soplicy. — Jaki zachodzi związek między życiem A. Mickiewicza a jego pismami? — „Minęły czasy szczęśliwej prostoty, Trzeba się uczyć, upłynął wiek złoty“ Krasicki. — Lilla i Roza Weneda. Charakterystyka porównawcza. — Rozwinąć i uzasadnić myśl znanej zwrotki Ig. Krasickiego: „Święta miłości, kochanej Ojczyzny, czują Cię tylko umysły pocziwe“. — Rozwinąć i uzasadnić myśl, zawartą w zwrotce Z. Krasińskiego: „Młodość, Mistrz jest rzeźbiarką, co wykuwa żywot cały....“ — Konrad Wallenrod a Irydyon.

Temata do zadań niemieckich.

Klasa V. a), b), c).

Der alte Diener (eine Charakteristik). — Die atmosphärische Luft. — Siegfrieds Tod. — Die römischen Katakomben (nach dem gleichnamigen Lesestück). — Möros (Charakteristik auf Grund des Gedichtes „Bürgschaft“). — Der Kreislauf des Wassers. — Verschiedene Bedeutungen des Wortes: Natur. — Die Kraniche des Ibykus. (Inhaltsangabe). — Androklos (eine Nacherzählung). — Der Herbst (eine Schilderung). — Eine Übung in der neuen deutschen Recht-

schreibung, 4 razy. — Hektors Abschied von Andromache (Inhalt). — Der Zauberlehrling v. Goethe (Nacherzählung). — Aus Schillers „Bürgerschaft“: Möros und sein Freund. — Nutzen der Steine. — Aus Schillers „Bürgerschaft“: Schilderung der Schlußscene. — Wie stellten sich die alten Griechen die Unterwelt vor? — Die Sage von der Gründung Roms. — Die Eumeniden in Schillers „Kranichen des Ibykus“. — Charakter des Dionysos in Schillers „Bürgerschaft“. — Die Opferung bei den alten Griechen (Schullektüre). — Aus dem Nibelungenliede: a) Siegfried wirbt um Kriemhilde; b) Gunters Kampf mit Brunhilde. — Unser Hausgeflügel. — Die alten Phönizier (Abstammung, Charakter, Geschäftssinn) — Die Pythia. — Das Wasser im Dienste des Menschen. — Der Tod des Ibykus (nach Schillers „Kraniche des Ibykus“). — Tłumaczenia z języka polskiego na język niemiecki.

Klasa VI. a), b), c).

Minne und Meistergesang (eine Parallele). — Wovon hängt das Klima eines Landstriches ab? — Das Besitztum des Wirtes zum goldenen Löwen. — Die Centralbewegung der Planeten unseres Sonnensystems und die Kepler'schen Gesetze. — Hermanns Heim (Hermann und Dorothea IV.). — Über den Nutzen der Obstbaumzucht — Der Bau einer Eisenbahn. — Philotas als jugendlicher Held. — Hermann (Charakterbild nach Goethes „Hermann und Dorothea“). — Mein Lebenslauf. — Inwiefern bilden Tellheim und Riccaut in Lessings „Minna v. Barnhelm“ einen Gegensatz? — Non scholae, sed vitae discimus. — Der historische Hintergrund von Goethes „Hermann und Dorothea“. — Über die zweckmäßige Führung eines Tagebuchs. — Welche Verdienste erwarb sich Lessing um die Entwicklung des deutschen Dramas. — Lafontaine und Florian, zwei Fabeldichter. — Lessings Laokoon (Gedankengang). Die modernen Verkehrsmittel zu Land und Wasser. — Wie äussert sich Rousseau im „Emile“ über Handwerk und Ackerbau? — Der Wanderer (nach Goethe). — Das Barometer und seine Anwendung. — Welche Bedeutung hat Lessing für die Wissenschaft. — Tłumaczenia z języka polskiego na język niemiecki.

Klasa VII. a), b).

Schillers „Lied an die Freunde“ in eine prosaische Ansprache an die Kollegen aufgelöst. — Die klassischen Säulenordnungen (auf Grund des Zeichenunterrichtes). — König Philipp II. Ein Charakterbild auf Grund des Schulunterrichtes. — Die verschiedenen Arten des Sports in ihrer Bedeutung für den Körper und Geist des Menschen. — Die wissenschaftliche Thätigkeit der deutschen Romantiker. — Tłumaczenia z języka polskiego na niemiecki i odwrotnie.

Tematy przy pisemnym egzaminie dojrzałości w terminie letnim 1903.

Oddział A.

- Z języka polskiego: Co wpłynęło na rozwój charakteru i kierunku pism J. Słowackiego?
- Z języka niemieckiego: 1. Die Erscheinungsformen des Wassers im Weltall. 2. Przekład z języka niemieckiego na język polski: Petelenz-Werner, Lesebuch f. VIII. Kl. str. 430.
- Z języka francuskiego: Przekład z języka francuskiego na język polski: Amborski „Appendice“ str. 42.
- Z matematyki: 1. Ułożyć równanie koła opisanego na trójkącie, mając dane ramiona jego boków: $x+2y=8$, $x-2y=0$, $y=0$.
2. Kupiono dom, na którym ciąży dług 120.000 K, płatny w półrocznych ratach z dołu po 7 700 K — Po ilu latach spłaci się ten dług, jeżeli półroczny procent wynosi $2\frac{1}{2}\%$..?
3. W przypuszczeniu, że ziemia jest kulą o promieniu 6377·4 km, obliczyć odległość Wiednia {szer geogr. $48^{\circ} 13' 55''$ od Lwowa $49^{\circ} 50' 47''$
dług. „ $16^{\circ} 20' 20''$ $24^{\circ} 3' 10''$.
- Z geometrii i rysunków geometrycznych: 1. Przez punkt m [rzut poziomy m' ($x=2$, $y=2$)] płaszczyzny A (7, 5, 6) poprowadzić prostą, leżącą na A i nachyloną do R_2 pod kątem $w=30^{\circ}$. Ile istnieje rozwiązań?
2. Dany jest graniastosłup ukośny o tworzących $\parallel$ do R_2 ; podstawa jest pięciokątem umiarkowanym na R_1 . Przeciąć go płaszczyzną nachyloną do R_1 i R_2 i wykreślić przy pomocy przekroju prostopadłego siatkę graniastosłupa wraz z rozwiniętą krzywą przekroju.
3. Na płaszczyźnie B (−8, 7, 6) przyjąć podstawę prostego stożka obrotowego ($h=6$ cm, $r=2\cdot5$ cm) następnie przy odpowiednio dobranym kierunku światła wyznaczyć cienie tego stożka na B i R_1 .

Oddział B.

- Z języka polskiego: Znaczenie czasopism w literaturze i w życiu.
- Z języka niemieckiego: 1. Was verdankt Mickiewicz der deutschen Literatur. — 2. Przekład z języka niemieckiego na język polski: Petelenz Werner, Lesebuch f. d. VIII. Kl. str. 159.
- Z języka francuskiego: Przekład z języka francuskiego na język polski: Amborski „Appendice“, str. 57.
- Z matematyki: 1. Oznaczyć rachunkiem i rysunkiem znaczenie równań
$$x+y+2=0, \quad x^2+y^2+8(x+y)+10=0$$

Obliczyć długość cięciwy temi równaniami określonej.
2. Procent składany. Przez ile lat można pobierać z dołu rentę 3.561 K, oddawszy kapitał 15.000 K na $6\frac{1}{2}\%$?
3. Boki trójkąta są pierwiastkami równań: $a^2+b^2=9841$, $b^2-a^2=9761$, $c-b=2$, obliczyć jego kąty.

- Z geometryi i rysunków geometrycznych. 1. Dana jest prosta α i punkt poza nią leżący a . Poprowadzić przez a prostą b , przecinającą prostą i nachyloną do niej pod kątem 45° . Ile istnieje rozwiązań?
2. Czara półkulista o grubości 1 cm i promieniu zewnętrznym $r=5\text{ cm}$ spoczywa na R_1 . Nadto dany jest stożek obrotowy, którego środek podstawy schodzi się z rzutem poziomym środka czary, promień podstawy $O=4\text{ cm}$, $h=9\text{ cm}$. Wykreślić przenikanie tych brył i cienie, jeżeli rzuty promienia świetlnego nachylone są do OX pod kątem 45° .
3. Do walca ukośnego o podstawie kołowej, leżącej na R_1 poprowadzić płaszczyzny styczne nachylone do R_1 pod kątem 75° .

Oddział C.

- Z języka polskiego: Podać w zarysie historię powieści w literaturze polskiej.
- Z języka niemieckiego: 1. Ludwig XIV. in der Geschichte der europäischen Staate, in der Kultur und Kunst 2. Przekład z języka niemieckiego na język polski: Petelenz-Werner, Lesebuch f. d. VIII. Kl. str. 13.
- Z języka francuskiego: Przekład z języka francuskiego na język polski. Amborski „Appendice“, str. 69.
- Z matematyki: 1. Wyznaczyć postać i położenie linii krzywej, oznaczonej równaniem: $16x^2 + 9y^2 + 16x - 6y + 1 = 0$ i obliczyć pole nią ograniczone.
2. Procent składany. Dług 15.000 K wypożyczony na 10 lat na procent składany 3% spłaca dłużnik w pięciu ostatnich latach w równych ratach rocznych z dołu. Ile wynosi jedna rata.
3. Ściany równoległościanu są rombami; z których każdy ma po dwa kąty o wielkości $135^\circ 46' 48''$. Obliczyć nachylenie co dwóch ścian.
- Z geometryi i rysunków geometrycznych. 1. Wyznaczyć na prostej ($x=2$, $y=1$, $z=0$) b (6, 4, 5,) punkt równo oddalony od R_2 i płaszczyzny A (7, 6, 5).
2. Na półkuli pustej, spoczywającej na R o danym środku m (5·5, 6·5, 5·5), położono prostą nieograniczoną c (o 2, 5·5) d (12, 8 5 5). Wykreślić wszystkie występujące cienie, przyjmując, że rzuty promienia świetlnego nachylone są do OX pod kątem 45° .
3. Płaszczyzny poziomej rzutów R_1 dotyka się stożek obrotowy prosty tworzącą $t=7\text{ cm}$, nachyloną do OX pod kątem 60° promień podstawy $r=2\cdot5\text{ cm}$. Przedstawić ten stożek w rzutach prostokątnych i do niego przez punkt zewnętrzny a poprowadzić płaszczyzny styczne.

IV.

Środki naukowe.

A) Zakład główny.

I. Biblioteka dla nauczycieli.

Biblioteka liczy obecnie 3.269 dzieł w 4.889 tomach, 742 zeszyty i 7.833 programów szkolnych.

W ciągu roku szkolnego przybyło w drodze kupna lub daru 131 dzieł w 162 t., a mianowicie: dla religii przybyło dzieł 3; dla pedagogii 9; dla języka polskiego 32; dla języka niemieckiego 11; dla geografii 5; dla historii powszechnej 13; dla matematyki 12; dla fizyki 6; dla historii naturalnej 9; dla geometrii wykreslonej 2; dla języków obcych 13; dla filozofii 6; różnych 10.

Biblioteka otrzymała w darze od WPP.: Rady Rządu Dra Teofila Gerstmann'a 24 dzieł, prof. Jana Schadena 7 dzieł, prof. Jana Majerskiego 3 dzieła.

Zakład prenumerował następujące czasopisma:

1. Biblioteka warszawska.
2. Kosmos.
3. Muzeum.
4. Oester.-ungarische Monarchie in Wort und Bild.
5. Oester.-ungarische Revue.
6. Przegląd polski.
7. Przewodnik bibliograficzny.
8. Przewodnik naukowy i literacki.
9. Realschulwesen.
10. Verordnungsblatt des Ministers für Kultus und Unterricht.
11. Przegląd pedagogiczny.
12. Deutsche Rundschau.
13. Wszechświat.
14. Die katholische Kirche.
15. Kuhn. Allgemeine Kunstgeschichte.
16. Przegląd powszechny.
17. Zeitschrift für pädagogische Psychologie.
18. Annales politiques et littéraires.
19. Dziennik urzędowy c. k. Rady szkolnej krajowej.
20. The Literary Echo.

21. Die Umschau.
22. Poradnik językowy.
23. Książka (miesięcznik bibliograficzny).
24. Zeitschrift für den deutschen Unterricht.
25. Moniteur du Dessin.
26. Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht.

2. Biblioteka dla uczniów.

Biblioteka dla uczniów liczyła z końcem roku szkolnego 1903 dzieł 1.702 w 1.930 tomach.

Książki wypożyczał uczniom radca szkolny Romuald Bobin codziennie podczas przerwy 20-minutowej.

3. Inne środki naukowe z końcem r. szkolnego.

1. Gabinet geografii i historii: *a)* map ściennych 197; *b)* atlasów geograficznych i historycznych 21; *c)* globów 6; *d)* obrazów poglądowych i fotografii 776; *e)* dzieł geograficznych 21; *f)* modeli 47; *g)* zbiór geograficznych płodów (Schaufussa) sztuk 125; *h)* zbiór monet (sztuk 76); dar uczniów kl. II. A: Władysława Podwińskiego, Edmunda Rückemanna i Tadeusza Kulikowskiego.
2. Gabinet przyrodniczy:

<i>a)</i> zoologia: okazów	506
<i>b)</i> botanika: modeli	50
<i>c)</i> mineralogia: okazów	329
<i>d)</i> tablic i atlasów	82
<i>e)</i> przyborów pomocniczych	46
<i>f)</i> fotogramów	100
3. Gabinet fizyczny: przyrządów 526 i kilkadziesiąt tablic ściennych.
4. Gabinet chemiczny: przyrządów 198 i kilkanaście tablic ściennych.
5. Gabinet geometrii wykreślnej i rysunków geometrycznych: wzorów i modeli 214.
6. Gabinet rysunków odręcznych: *a)* modeli sztuk 388, *b)* wzorów: wydawnictw 12, sztuk 250. Nadto zakupiono popiersia Jagiełły i zbroje polskie.

b) Filia.

1. Biblioteka dla uczniów.

Biblioteka dla uczniów liczyła z końcem roku szkolnego 1903 dzieł 249 w 257 tomach. Korzystało z niej 109 uczniów. Rewersów na wypożyczone dzieła było w ciągu roku szkolnego 1070, na jednego ucznia zatem wypada 10 dzieł.

Wypożyczeniem książek zajmował się zastępca nauczyciela Tadeusz Witwicki w czasie pauzy 20 minutowej.

2. Inne środki naukowe z końcem r. szkolnego.

1. Gabinet rysunków odręcznych: *a)* modeli gipsowych 33 sztuk; modeli do nauki perspektywy 8; modeli drewnianych Steffitschka 21; modeli Stefanowicza 7; naczyń greckich 8; modeli martw natury, ptaków i motyli 13; razem 70 sztuk. *b)* Wzorów rysunkowych: dzieł 6, sztuk 265.
2. Gabinet lustracyi naturalnej:
 - a)* zoologia: okazów 69, tablic 15;
 - b)* botanika: modeli 16, tablic 30;
 - c)* mineralogia: okazów 121.
3. Gabinet fizyki i chemii:
 - a)* fizyka: przyrządów 73;
 - b)* chemia: okazów 27 i 200 preparatów chemicznych.
4. Gabinet geografii i historii: *a)* map ściennych 42, *b)* globusów 2, *c)* diapozytywy do skopiowania z widokami Grecyi, *d)* obrazy dla szkoły i domu wydane staraniem Tow. dla reprodukcji dzieł sztuki we Wiedniu, *e)* tablice Cybulskiego.
5. Biblioteka nauczycielska:

Biblioteka liczy obecnie 139 dzieł w 288 tomach. W ciągu roku szkolnego przybyło w drodze kupna lub daru 93 dzieł w 148 tomach, a mianowicie: dla religii przybyło dzieł 4, dla pedagogii 8, dla języka polskiego 13, dla języka niemieckiego 7, dla geografii 5, dla historii 20, dla chemii 1, dla języków obcych 3, dla filozofii i estetyki 10, różnych 19.

V. Statystyka uczniów.

I. Zakład główny.

A. Klasyfikacja uczniów.

K l a s a	Liczba uczniów			Wynik klasyfikacji w II. półroczu					
	zapisanych	którzy wyszli w ciągu roku szkolnego	z koleją roku szkolnego	Stopień celujący	Stopień I.	stopień II.	stopień III.	przeznaczony do egzaminu po- mimo po- prawczego	nieklasyfikowano
I. a	45	5	50	5	27	2	1	5	—
I. b	47	10	37	—	27	3	3	4	—
II. a	38	1	37	5	23	1	1	7	—
II. b	43	5	38	3	28	2	—	5	—
III. a	45	4	41	3	24	4	5	5	—
III. b	41	4	37	2	24	4	—	7	—
IV. a	40	5	35	2	20	2	—	11	—
IV. b	39	2	37	4	23	5	2	3	—
V. a	40	4	36	1	23	4	3	5	—
VI. a	35	1	34	5	18	5	1	4	—
VI. b	40	—	40	4	24	6	—	6	—
VI. c	37	3	34	3	19	2	1	9	—
VII. a	27	—	27	2	22	2	—	1	—
VII. b	27	—	27	4	19	1	—	8	—
Razem	544	44	500	43	321	43	17	76	—

B. Narodowość i wyznanie uczniów (z końcem r. szkolnego).

K l a s a	Narodowość			W y z n a n i e						Razem
	polska	ruska	niem.	rzy- kat.	gr. kat.	orm. kat.	ewan.	men.	moż.	
I. a	39	1	—	39	1	—	—	—	—	40
I. b	37	—	—	17	—	—	—	—	20	37
II. a	37	—	—	34	—	—	—	—	3	37
II. b	38	—	—	28	—	—	—	—	10	38
III. a	41	—	—	39	—	1	—	—	1	41
III. b	37	—	—	21	—	—	—	—	16	37
IV. a	35	—	—	35	—	—	—	—	—	35
IV. b	37	—	—	22	—	—	1	—	14	37
V. a	36	—	—	32	—	—	—	—	4	36
VI. a	34	—	—	34	—	—	—	—	—	34
VI. b	40	—	—	24	—	—	1	1	14	40
VI. c	29	5	—	34	—	—	—	—	—	34
VII. a	27	—	—	27	—	—	—	—	—	27
VII. b	21	6	—	19	—	—	—	—	8	27
Razem	488	12	—	405	1	1	2	1	90	500

2. FILIA.

A. Klasyfikacya uczniów.

Klasa	Liczba uczniów			Wynik klasyfikacyi w II. półroczu					
	zapisanych	którzy wystąpili w ciągu roku szkolnego	z końcem roku szkolnego	stopień celujący	stopień I.	stopień II.	stopień III.	przeznaczonych do egzaminu po prawego	nieklasyfikowano
I. <i>c</i>	34	— 3	31	2	19	2	2	6	—
I. <i>d</i>	34	— 10	24	3	15	2	—	4	—
I. <i>e</i>	33	— 4	29	—	17	7	—	5	—
I. <i>f</i>	34	— 7	27	1	20	2	—	4	—
II. <i>c</i>	43	— 5	38	2	27	6	—	3	—
II. <i>d</i>	43	— 3	40	—	23	6	2	8	1
III. <i>c</i>	35	— 1	34	3	23	1	—	7	—
III. <i>d</i>	33	3	30	—	20	4	1	5	—
IV. <i>c</i>	28	+ 1	29	—	17	3	2	6	1
IV. <i>d</i>	33	+ 1	34	1	22	3	1	6	1
V. <i>b</i>	37	— 3	34	2	17	6	—	9	—
V. <i>c</i>	36	— 3	33	—	16	8	—	9	—
Razem	423	42	383	14	236	50	8	72	8

B. Narodowość i wyznanie uczniów (z końcem r. szkolnego).

Klasa	Narodowość			Wyznanie				Razem
	polska	ruska	niemiec	rz. kat.	gr. kat.	ewang.	mojżesz.	
I. c	31	—	—	31	—	—	—	31
I. d	24	—	—	15	—	—	9	24
I. e	27	—	2	7	—	2	20	29
I. f	13	14	—	9	15	3	—	27
II. c	38	—	—	38	—	—	—	38
II. d	34	6	—	17	6	1	16	40
III. c	34	—	—	34	—	—	—	34
III. d	19	11	—	12	11	1	6	30
IV. c	29	—	—	29	—	—	—	29
IV. d	29	5	—	18	7	—	9	34
V. b	34	—	—	24	—	—	10	34
V. c	23	10	—	20	12	1	—	33
Razem	335	46	2	254	51	8	70	383

C. W i e k u c z n i ó w

z końcem roku szkolnego.

Urodzeni w roku	Liczba uczniów w klasach												Razem
	I. c	I. d	I. e	I. f	II. c	II. d	III. c	III. d	IV. c	IV. d	V. b	V. c	
1892	7	5	8	8	—	—	—	—	—	—	—	—	28
1891	11	7	6	10	4	4	—	—	—	—	—	—	42
1890	5	7	7	6	8	6	3	3	—	—	—	—	45
1889	7	4	6	2	12	15	9	8	5	4	—	—	72
1888	1	1	2	1	12	13	9	11	3	7	5	2	67
1887	—	—	—	—	2	2	11	6	10	7	10	5	53
1886	—	—	—	—	—	—	2	1	7	8	7	10	35
1885	—	—	—	—	—	—	—	1	3	6	4	6	20
1884	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	7	6	15
1883	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	3	5
1882	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Razem	31	24	29	27	38	40	34	30	29	34	34	33	383

Opłaty szkolne i stypendya.

Opłatę szkolną w I. półroczu 1902/3 uiszczyło uczniów	148
Uwolnionych od całej opłaty szkolnej w I. półr. było uczniów	262
Przed uiszczeniem opłaty szkolnej wystąpiło uczniów	13
Opłatę szkolną w II. półroczu uiszczyło uczniów	137
Uwolnionych od całej opłaty szkolnej w II. półr. było uczniów	221
Przed uiszczeniem opłaty szkolnej wystąpiło uczniów	25
Opłata szkolna w I. półroczu wynosiła	5.920 — K.
" " " II. " " " "	5.480 — "
Taksy wstępne	705.60 "
Fundusz na środki naukowe	1.351.60 "
Stypendya pobierało uczniów	9
Suma, którą uczniowie jako stypendyum pobrali	2.705.— K.
Datki uczniów na gry i zabawy	423.— "

VI

Ważniejsze rozporządzenia Władz szkolnych*w ciągu roku szkolnego 1902/1903.*

1. R. S. kr. reskryptem z dn. 7. czerwca 1902 L. 14.738 zawiadamia, że P. Min. Wyzn. i Ośw. reskryptem z dn. 2. maja 1902 L. 11.654 powiększył dotychczasową liczbę godzin naukowych religii mojżeszowej w tutejszym zakładzie, przeznaczając dla każdej klasy po jednej godzinie tygodniowo.
2. R. S. kr. reskryptem z dn. 2. sierpnia 1902 L. 22.701 zażądała dokładnych dat dotyczących burs i instytucji dobroczynnych, z których korzysta młodzież tutejszego zakładu.
3. R. S. kr. reskryptem z dn. 18. września 1902 L. 13.093 zatwierdziła projekt rozdziału funduszu na gry i zabawy młodzieży zakładu głównego i filii.
4. R. S. kr. reskryptem z dn. 23. października 1902 L. 12.493 wydała rozporządzenie co do umundurowania tereyanów.
5. Pr. R. S. kr. reskryptem z dn. 19. października 1900 L. 637 w sprawie zaprowadzenia odrębnych dzienników dla egzaminów promocyjnych, wstępnych i prywatnych.
6. R. S. kr. reskryptem z dn. 11. grudnia 1902 L. 40.682 wydała specjalne zarządzenia co do zwalczania gruźlicy w zakładach naukowych.
7. R. S. kr. reskryptem z dn. 31. grudnia 1902 L. 37.597 w sprawie nowych norm co do obliczania wynagrodzenia pomocniczych sług szkolnych.
8. C. k. Namiestnictwo reskryptem z dn. 14. stycznia 1903 L. 156.608 w sprawie podatku od kart legitymacyjnych kolejowych dla urzędników państwowych.
9. R. S. kr. reskryptem z dn. 4. lutego 1903 L. 3.541 upoważniła c. k. Radcę Dworu Dra Henryka Jordana do zbadania stanu nauki gimnastyki w tutejszym zakładzie.
10. R. S. kr. reskryptem z dn. 23. lutego 1903 L. 2.452 z zawiadomieniem, że P. Min. Wyzn. i Ośw. reskryptem z dn. 10. lutego 1903 L. 16.300 podwyższył remunerację nauczyciela religii mojżeszowej na 80 K za jedną godzinę tygodniową, od początku r. szk. 1902/3.
11. C. k. Namiestnictwo reskryptem z dn. 27. marca 1903 L. 36.202 z regulaminem w sprawie wydawania kart legitymacyjnych kolejowych dla urzędników emerytowanych.
12. R. S. kr. reskryptem z dn. 7. maja 1903 L. 14.26 z zawiadomieniem, że P. Min. Wyzn. i Ośw. reskryptem z dn. 31. marca 1903 L. 3004 zarządził, iż na pomocniczych tereyanów przyjmować wolno tylko osoby posiadające obywatelstwo austriackie.
13. R. S. kr. reskryptem z dn. 25. maja 1902 L. 15.260 normuje wysokość wynagrodzenia za nadzór gier i zabaw młodzieży szkolnej.

VII.

Zarządzenia w sprawie rozwoju sił fizycznych młodzieży.

Każda klasa odbywała obowiązkowo ćwiczenia 2 razy w tygodniu po jednej godzinie, a to w dni pogodne na ogrodzie szkolnym, w dni zaś niepogodne we własnej sali gimnastycznej.

Ćwiczenia odbywały się wedle planu obowiązującego dla szkół średnich.

Uwolnionych było od nauki gimnastyki w obu półroczach na mocy świadectwa lekarskiego całkowicie lub częściowo (około 6%).

Gry i zabawy odbywały się jak w roku poprzednim na boisku, urządzonym na placu powystawowym, a to każdego wtorku od godziny 5—7 po południu.

Kierownictwem zajęli się Dr. Karol Hornung, nauczyciel gimnastyki i Jan Majerski, nauczyciel zakładu.

Nadto urządzano każdej soboty dalsze wycieczki za miasto.

Dnia 24. maja urządziła młodzież pod kierownictwem prof. Jana Majerskiego wycieczkę do Żółkwi i wzięła udział w uroczystym obchodzie 300 letniego jubileuszu założenia tego miasta.

Średnia liczba biorących udział w zabawach wynosiła 50, w wycieczkach zaś 150 uczniów.

VIII.

Kronika Zakładu.

Rok szkolny rozpoczął się dnia 3. września 1902 uroczystem nabożeństwem w kościele szkolnym PP. Klarysek.

Egzamin wstępny do I. klasy na r. szk. 1902/3 odbył się w dwóch terminach, lipcowym i wrześniowym przed czterema komisjami egzaminacyjnymi.

Z powodu wielkiej frekwencji podzielono uczniów na 26 klas równorzędnych, z których 14 umieszczono w gmachu głównym przy ul. Kamiennej 2., zaś 12 na filii przy ul. Szeptyckich l. 14. i 16 i przy ul. Szumlańskiego 7.

Filia miała osobnego kierownika pod względem dydaktycznym i pedagogicznym.

Egzamin dojrzałości odbywał się pod przewodnictwem inspektora szkół średnich Rady Dworu Jana N. Frankiego w terminie wrześniowym od 17. do 20. września 1902; zaś w terminie letnim pod przewodnictwem delegata c. k. Rady Szkolnej krajowej p. Michała Rembacza, dyrektora c. k. szkoły realnej tarnopolskiej od 4. do 16. czerwca 1903.

W ciągu roku szkolnego 1902/3 zaszły następujące zmiany w składzie grona nauczycielskiego:

1. R. S. kr. reskryptem z dn. 1. lipca 1902 L. 15.332 przyznała naucz. Drowi Józefowi Flachowi tytuł profesora.
2. R. S. kr. reskryptem z dn. 19. lipca 1902 L. 19.439 mianowała kandydata Gustawa Otrembę zastępcą nauczyciela w zakładzie głównym
3. R. S. kr. reskryptem z dn. 19. lipca 1902 L. 19.847 zamianowała Dra Kazimierza Jareckiego zastępcą nauczyciela w zakładzie głównym.
4. R. S. kr. reskryptem z dn. 19. lipca 1902 L. 20.141 przeniósła zastępcę nauczyciela Klemensa Rudeńskiego ze szkoły realnej tarnopolskiej do filii tutejszego zakładu.
5. R. S. kr. reskryptem z dn. 23. lipca 1902 L. 21.061 przeniósł zastępcę nauczyciela Stanisława Szczepańskiego do szkoły realnej w Krośnie.

6. R. S. kr. reskryptem z dn. 23 lipca 1902 L. 21.062 przeniosła zastępcę nauczyciela szkoły realnej w Tarnowie Dra Zygmunta Szymańskiego do filii tutejszego zakładu.
7. R. S. kr. reskryptem z dn. 23. lipca 1902 L. 21.064 przeniosła zastępcę nauczyciela gimnazjum rzeszowskiego Jana Suchanka do tutejszego zakładu głównego.
8. R. S. kr. reskryptem z dn. 19. lipca 1902 L. 16.501 przeniosła zastępcę nauczyciela szkoły realnej tarnopolskiej Tadeusza Witwickiego do filii tutejszego zakładu.
9. Pr. R. S. kr. reskryptem z dn. 22. lipca 1902 L. 381/pr. zawiadamia, że P. Min. Wyzn. i Ośw. reskryptem z dn. 9. czerwca 1902 L. 16.471 zamianował zastępcę nauczyciela Maurycego Paciorkiewicza rzeczywistym nauczycielem szkoły realnej w Tarnowie.
10. Pr. R. S. kr. reskryptem z dn. 22. lipca 1902 L. 381, zawiadamia, że P. Min. Wyzn. i Ośw. reskryptem z dn. 9. czerwca 1902 L. 16.471 zamianował zastępcę nauczyciela Kajetana Golczewskiego rzeczywistym nauczycielem gimnazjum w Sanoku.
11. R. S. kr. reskryptem z dn. 2. sierpnia 1902 L. 18.742 zawiadamia, że P. Min. Wyzn. i Ośw. reskryptem z dn. 23. czerwca 1902 L. 17.202 przyznał katechecie ks. Drowi Janowi Ślósarzowi ósmą rangę służbową.
12. R. S. kr. reskryptem z dn. 2. sierpnia 1902 L. 18.742 zawiadamia, że P. Min. Wyzn. i Ośw. reskryptem z dn. 23. czerwca 1902 L. 17.202 przyznał profesorowi szkoły realnej stanisławowskiej, przydzielonemu do służby w tutejszym zakładzie, ósmą rangę służbową.
13. R. S. kr. reskryptem z dn. 1. września 1902 L. 25.417 zamianowała kandydata Jakóba Bylczyńskiego zastępcą nauczyciela w tutejszym zakładzie głównym.
14. R. S. kr. reskryptem z dn. 3. września 1902 L. 18.127 zamianowała kandydata Jana Majerskiego zastępcą nauczyciela w tutejszym zakładzie głównym.
15. R. S. kr. reskryptem z dn. 4. września 1902 L. 27.418 zamianowała kandydata Maryana Meranowicza zastępcą nauczyciela dla filii tutejszego zakładu.
16. R. S. kr. reskryptem z dn. 1. września 1902 L. 25.317 zawiadamia, że P. Min. Wyzn. i Ośw. reskryptem z dn. 2. sierpnia 1902 L. 24.867 udzielił zastępcy nauczyciela Dr. Ernestowi Łuryskiemu urlopu na I półrocze r. szk. 1902/3.
17. R. S. kr. reskryptem z dn. 1. września 1902 L. 24.613 zawiadamia, że P. Min. Wyzn. i Ośw. reskryptem z dn. 1. sierpnia 1902 L. 23.693 zniżył zastępcy nauczyciela Witoldowi Rogoszewskiemu liczbę godzin tygodn. do połowy na I półr. r. szk. 1902/3.
18. R. S. kr. reskryptem z dn. 2. września 1902 L. 22.836 zamianowała Tadeusza Nowakowskiego asystentem do rysunków odręcznych w tutejszym zakładzie.

19. Pr. R. S. kr. reskrytem z dn. 8. września 1902 L. 489 pr. zawiadamia, że P. Min. Wyzn. i Ośw. reskrytem z dn. 27. sierpnia 1902 L. 25.980 zamianował zastępcę nauczyciela Stanisława Rogusa rzeczywistym nauczycielem szkoły realnej w Jarosławiu.
20. R. S. kr. reskrytem z dn. 17. września 1902 L. 28.635 zamianowała kandydata Władysława Seibor Ryńskiego zastępcą nauczyciela dla filii tutejszego zakładu.
21. R. S. kr. reskrytem z dn. 8. października 1902 L. 31.503 zamianowała ks. Dra Władysława Żyłę zastępcą katechety dla filii tutejszego zakładu.
22. R. S. kr. reskrytem z dn. 30. września 1902 L. 30.448 mianuje Zygmunta Piechorskiego asystentem do rysunków geometrycznych
23. Profesor Zygmunt Szczęsnowicz po dłuższej chorobie zmarł dnia 11. listopada 1902. Grono nauczycieli i młodzież szkolna wzięła gremialnie udział w obrzędzie pogrzebowym i uroczystem nabożeństwie żałobnym.
24. R. S. kr. reskrytem z dn. 12. grudnia 1902 L. 41.059 stabilizowała nauczyciela Dra Zdzisława Krygowskiego, przydzielonego do pełnienia obowiązków na filii, nadając mu tytuł profesora
25. R. S. kr. reskrytem z dn. 19. grudnia 1902 L. 39.746 zawiadamia, że P. Min. Wyzn. i Ośw. reskrytem z dn. 14. listopada 1902 L. 33.436 przedłużył urlop zastępcy nauczyciela Szymonowi Jurkiewiczowi do końca I. półr. b. r. szk. dla poratowania zdrowia.
26. R. S. kr. reskrytem z dn. 28. stycznia 1903 L. 2.301 zawiadamia, że P. Min. Wyzn. i Ośw. reskrytem z dn. 14. stycznia 1903 L. 127 przyznał zmniejszenie liczby godzin do połowy na II. półr. r. szk. 1902/3 zastępcom nauczycieli: Janowi Kazimierzowi Koczyndykowi, Franciszkowi Bergerowi, Władysławowi Cwikowi i Janowi Schadenowi.
27. R. S. kr. reskrytem z dn. 5. lutego 1903 L. 3.449 zawiadamia, że P. Min. Wyzn. i Ośw. reskrytem z dn. 23. stycznia 1903 L. 1.531 przedłużył zastępcy nauczyciela Drowi Ernestowi Luninowskiemu urlop do końca drugiego półrocza 1902/3.
28. R. S. kr. reskrytem z dn. 7. lutego 1903 L. 4.221 zamianowała Antoniego Rolanda zastępcą nauczyciela dla filii tutejszego zakładu.
29. Pr. R. S. kr. z dn. 25. lutego 1903 L. 44 zawiadamia, że Naj. Pan najwyższem postanowieniem z dn. 18. stycznia 1903 raczył zamianować profesora tutejszego zakładu Antoniego Stefanowicza c. k. krajowym inspektorem szkół.
30. Pr. R. S. kr. reskrytem z dn. 5. marca 1903 L. 60 zawiadamia, że Naj. Pan najwyższem postanowieniem z dn. 11. lutego 1903 raczył nadać profesorowi tutejszego zakładu Romualdowi Bobinowi tytuł radcy szkolnego z uwolnieniem od taksy.
31. R. S. kr. reskrytem z dn. 20. marca 1903 L. 7.434 zawiadamia, że P. Minister Wyzn. i Ośw. reskrytem z dn. 23. lutego 1903 L. 6.024 zamianował profesora szkoły realnej stanisławowskiej,

przydzielonego do służby w tutejszym zakładzie, Emila Bernharda profesorem tutejszego zakładu.

32. Zastępca nauczyciela Władysław Hickiewicz wystąpił ze służby w tutejszym zakładzie w miesiącu kwietniu 1903, otrzymawszy posadę urzędnika w Wydziale krajowym.
33. R. S. kr. reskryptem z dn. 8. kwietnia 1903 L. 9.961 mianuje kandydata Adama Nizielskiego zastępcą nauczyciela dla filii tutejszego zakładu.
34. R. S. kr. reskryptem z dn. 11. kwietnia 1903 L. 11.572 mianuje kandydata Arnolda Bollanda zastępcą nauczyciela w tutejszym zakładzie.
35. R. S. kr. reskryptem z dn. 24. kwietnia 1903 L. 12.840 zawierającą, że P. Minister Wyzn. i Ośw. reskryptem z dn. 1. kwietnia 1903 L. 9.197 udzielił profesorowi Edmundowi Grzębskiemu urlopu do końca II. półr. r. szk. 1902/3 dla poratowania zdrowia.

Dnia 9. września 1902 odbyło się uroczyste nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. Cesarzowej Elżbiety, a tak samo dn. 19. listopada 1902 jako w dzień imienin ś. p. Cesarzowej Elżbiety.

Dnia 4. października 1902 odprawiono uroczyste nabożeństwo szkolne z powodu imienin Najjaśniejszego Pana Cesarza Franciszka Józefa.

W miesiącu listopadzie 1902 odbył c. k. krajowy inspektor Rada Dworu Jan N. Franke lustracy; filii tutejszego zakładu, zaś w grudniu 1902 lustracyę głównego zakładu.

Na podstawie sprawozdania z tej lustracyi wyraziła c. k. Rada Szkolna krajowa reskryptem z dn. 8. stycznia 1903 L. 705 swe uznanie Dyrekcyi i gronu nauczycieli.

W grudniu 1902 urządziła młodzież tutejszego zakładu w sali Towarzystwa Pedagogicznego poranek muzykalno deklamacyjny ku uczczeniu wieszcza Adama Mickiewicza.

W marcu zaś 1903 urządziła młodzież w tej samej sali poranek ku wspólnemu uczczeniu Słowackiego i Chopina, z wielkiem powodzeniem artystycznym.

Fundusz zapomogowy im. Kruka-Heidenreicha składa się z winkulowanych listów zastawnych gal. Tow. kred. ziem.: a) Ser. III. Nr. 11.057 na 2.000 K, b) Ser. V. Nr. 6.939 i Nr. 6.940 po 200 K i książeczki gal. Kasy oszczędności Nr. 43.546, na którą składa się gotówkę dla chwilowej fruktyfikacyi.

Dnia 4. marca 1903, jako w dzień patrona szkolnego św. Kazimierza, odbyło się solenne nabożeństwo w kościele PP. Klarysek przed ołtarzem św. Kazimierza. Po nabożeństwie rozdała kuratorya fundacyi im. Kruka Heidenreicha, w myśl aktu fundacyjnego, zapomogi jednorazowe po 20 K następującym uczniom: 1. Aleksandrowi Pirgo z kl. VI B. 2. Tadeuszowi Waligórskiemu z kl. VI B. 3. Stanisławowi Kaszczukowi z kl. VI C. 4. Franciszkowi Ślusarzowi z kl. III. A. 5. Mieczysławowi Mercie z kl. V. A.

C. k. Namiestnictwo, jako nadzorca władza fundacyjna, re-skryptem z dn. 29. listopada 1902 L 141.095 udzieliło kuratorji absolutorjum za r. 1902, biorąc przedłożone kwity w swe przecho-wanie. W skład kuratorji wchodzi: Dyrektor Dr. Teofil Gerstmann jako przewodniczący i profesorowie: Romuald Bobin, c. k. Radea szkolny, Władysław Zbierzchowski i ks. Dr. Jan Słószarz. Istniejący w zakładzie fundusz zapomogowy, który powstaje z dobrowolnych dat-ków przy zapisach na początku roku szkolnego i z innych darów i składek, miał w r. szk. 1902/903 dochodu: 348 K 44 h., a roz-chodu: 226 K — h., zwyczaję w kwocie: 122 K 44 h. przeniesiono jako pierwszą pozycję dochodu na r. szk. 1903/904. — Z funduszu tego zakupiono książki i mundurki dla ubogich uczniów i udzielono kilku uczniom zapomóg pieniężnych.

W miesiącu kwietniu 1903 urządzona była w Wiedniu w gmachu c. k. muzeum na Stubenring wystawa środków naukowych i rysunków uczniów szkół średnich. W wystawie tej zakład nasz wziął chlubny udział i otrzymał zaszczytne uznanie od komitetu wystawowego za ry-sunki uczniów tutejszego zakładu.

Dyrektor i kilku nauczycieli tutejszego zakładu zwiedzili w czasie feryi wielkanocnych tę wystawę i z przyjemnością mogli stwierdzić, że prace uczniów tutejszego zakładu wcale poczesne zajęły miejsce na tej wystawie szkolnej.

Dnia 27. czerwca 1903 odbyło się uroczyste nabożeństwo ża-łobne za duszę ś. p. Cesarza Ferdynanda.

Rok szkolny zakończono uroczystem nabożeństwem dn. 15. lipca 1903; poczem nastąpiło rozdanie świadectw za drugie półrocze.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość raczył najwyż-szem postanowieniem z dn. 9. maja 1903 zezwolić na utworzenie z początkiem r. szk. 1903/4 II. państwowej szkoły realnej we Lwowie.

Z początkiem r. szk. 1903/4 zostanie obsadzona posada Dyrektora i pięciu nauczycieli rzeczywistych w nowo utworzonej II. szkole realnej lwowskiej.

Od r. 1856 istniała we Lwowie tylko jedna szkoła realna pań-stwowa, jednak z powodu ciągle wzmagającej się frekwencji uczniów okazała się potrzeba utworzenia odrębnej filii tego zakładu, po-nieważ w gmachu głównym przy ul. Kamiennej 2. zabrakło potrzeb-nych ubikacyi.

W r. szk. 1899/900 mieściła się filia w realności l. 16. ul. Szeptyckich, miała 4 klasy niższe i 155 uczniów. W r. szk. 1900/901 liczyła filia 162 uczniów w 4 klasach. W r. szk. 1901/902 wskutek znacznego przyrostu uczniów rozszerzoną została filia do 8 klas rów-norzędnych i mieściła się w dwóch realnościach przy ul. Szeptyckich l. 16. i l. 14. — Liczba uczniów wynosiła 273.

W r. szk. 1902/3 donajęto jeszcze realność pod l. 7. przy ul. Szumlańskiego i utworzono na filii razem 12 klas równorzędnych (I. kl. c. d. e. f. II. kl. c. d. III. kl. c. d. IV. kl. c. d. V. kl. b. c.), a liczba uczniów wynosiła 423.

W r. szk. 1903/4 w nowo utworzonej II. szkole realnej państwowej będzie 6 klas, z odpowiednią liczbą klas równorzędnych. W tym celu donajęto jeszcze dwie realności przy ul. Szumlańskiego. Do szkoły drugiej zapisywać się będą uczniowie mieszkający w II. i III. dzielnicy miasta, a do I. szkoły realnej uczniowie, mieszkający w śródmieściu i w dzielnicy I. i IV.

IX.

Zapisy na rok szkolny 1903/4.

I. Szkoła realna (ul. Kamienna 2.). 1. Egzamina poprawcze odbędą się w poniedziałek dnia 31. sierpnia 1903. 2. Zapisy do I. klasy odbywać się będą dnia 1. września. 3. Egzamin wstępny do I. klasy odbędzie się dnia 2. września. 4. Zapisy do klasy II.—VII. odbędą się dnia 1. i 2. września. 5. Uroczyste nabożeństwo z powodu otwarcia nowego roku szkolnego odbędzie się dnia 3. września o 8. godzinie rano. 6. Nauka szkolna rozpocznie się dnia 4. września. 7. Egzamina wstępne do klas II.—VII. rozpoczną się dnia 2. września.

W c. k. II. szkole realnej (ul. Szumlańskiego 7.) odbędą się zapisy i egzamina w powyżej oznaczonych dniach.

Uwaga. Do I. szkoły realnej zapisywać się mają uczniowie, którzy mieszkają w śródmieściu, w I. i IV. dzielnicy; zaś do II. szkoły realnej ci, którzy mieszkają w II. i III. dzielnicy miasta.

Zakres wymagań przy egzaminie wstępnym do szkół średnich.

(Rozporządzenie Wysokiej Rady Szkolnej krajowej z dnia 26. kwietnia 1890 L. 6.995).

a) Z religii należy wymagać wiadomości, których z teraźniejszego rozkładu nauki nabyć powinien uczeń w pierwszych czterech latach obowiązkowej nauki szkolnej w szkołach czteroklasowych;

b) z języka wykładowego: czytanie płynne i wyraziste, objaśnianie odczytanych ustępów pod względem treści i związku myśli; opowiadanie treści większymi ustępami; znajomość części mowy. odmiana imion i czasowników, znajomość zdania pojedynczego, rozszerzonego i rozbiór jego części składowych pod względem składni zgody i rzędu, poprawne napisanie dyktatu z zakresu pojęć znanych uczniom z uwzględnieniem głównych zasad interpunkcji;

c) z języka niemieckiego: czytanie płynne i zrozumiałe; znajomość odmiany rodzajników, rzeczowników, przymiotników i zaimków (osobistych, dzierżawczych, wskazujących i względnych); odmiana słów posiłkowych i czasowników słabych we wszystkich formach strony czynnej i biernej, tudzież odmiana najwykleszych czasowników mocnych; zasób wyrazów z zakresu pojęć uczniom znanych; poprawne napisanie łatwego dyktatu, którego treść przed podyktowaniem poda się uczniom w języku wykładowym;

d) z rachunków: pisanie liczb do miliona włącznie; biegłość w czterech działaniach liczbami całkowitemi; pewność w tabliczce mnożenia, znajomość miar metrycznych.

X.

Wykaz imienny uczniów.

A. Zakład główny.

Klasa I. a).

Stopień celujący otrzymali:

1. Chomicki Franciszek	3. Goltental Emil
2. Czeżowski Adam	4. Kohmann Juliusz
5. Mielnik Karol.	

Stopień pierwszy otrzymali:

6. Adamowski Eugeniusz	19. Kauczyński Jerzy
7. Adel Jan	20. Knee Władysław
8. Berdarich Karol	21. Kopeć Adolf
9. Biernat Leonard	22. Kopeć Ludwik
10. Dąbrowski Tadeusz	23. Lasocki Stanisław
11. Daszyński Piotr	24. Niementowski Romuald
12. Dobrostański Jan	25. Olechowski Jan
13. Filowicz Ludwik	26. Opalek Józef
14. Haas Stanisław	27. Pauli Edward
15. Hefner Jan	28. Pawlikowski Stanisław
16. Hroboni Zdzisław	29. Skwarecki Maryan
17. Jadowski Stefan	30. Szczepański Stanisław
18. Jarzyna Jan	31. Toth Eustachy
32. Bilor Henryk.	

Stopień drugi otrzymało 2 uczniów; stopień trzeci 1; 5 uczniom pozwolono poprawić niedostateczną cenzurę z jednego przedmiotu po wakacjach.

Klasa I. b).

Stopień pierwszy otrzymali:

1. Blumenthal Szymon	3. Dimand Maurycy
2. Bodyński Ludwik	4. Fuhrmann Zygmunt

5. Goldstein Marcin	16. Sokołowski Wiesław
6. Grüner Bernard	17. Szczudłowski Kazimierz
7. Halberstam Karol	18. Szule Konstanty
8. Herzig Simche	19. Tadanier Fryderyk
9. Jurski Władysław	20. Tenerowicz Stanisław
10. Kolischer Wiktor	21. Treter Jerzy
11. Lau Marek	22. Wasylewicz Tadeusz
12. Mund Adolf	23. Wehrstein Władysław
13. Schatzker Jakób	24. Wittmann Rudolf
14. Schneikart Maryan	25. Władyka Piotr
15. Smoleński Tadeusz	26. Zagórski Tadeusz
27. Ziembicki Feliks.

Stopień drugi otrzymało 3 uczniów; stopień trzeci 3 uczniów; 4 uczniom pozwolono poprawić niedostateczną cenzurę z jednego przedmiotu po wakacjach.

Klasa II. a).

Stopień celujący otrzymali:

1. Barbaro Antoni	3. Hawro Waleryan
2. Bourdon Korneli	4. Podwiński Władysław
5. Zdobnicki Stefan.

Stopień pierwszy otrzymali:

6. Biesiadowski Stanisław	17. Lubieński Ludwik
7. Bursztyn Henryk	18. Moniak Władysław
8. Grüner Binem	19. Odzierzyński Karol
9. Hartel Tadeusz	20. Ohla Wilhelm
10. Kohmann Euzebiusz	21. Ott Rudolf
11. Kolbuszewski Jan	22. Rückemann Edmund
12. Koniewicz Tadeusz	23. Sękowski Stefan
13. Korzeniowski Alfred	24. Sokołowski Adam
14. Krykiewicz Maryan	25. Skibicki Leon
15. Kulikowski Tadeusz	26. Stankiewicz Stanisław
16. Langert Kazimierz	27. Szajowicz Leon.
28. Żelechowski Paweł.

Stopień drugi otrzymał 1 uczeń; stopień trzeci 1 uczeń; 7 uczniom pozwolono poprawić niedostateczną notę z jednego przedmiotu po wakacjach.

Klasa II. b).

Stopień celujący otrzymali:

1. Jakubiczka Władysław	2. Weissgärber Henryk
3. Wulka Kazimierz.	

Stopień pierwszy otrzymali:

1. Berger Jan	15. Polański Adolf
2. Błażej Teodor	16. Rządki Tadeusz
3. Feuerstein Henryk	17. Schall Jakób
4. Filipowicz Władysław	18. Seredyński Maryan
5. Halpern Józef	19. Solik Leon
6. Katz Adolf	20. Sroka Leopold
7. Kiciński Czesław	21. Swoboda Leopold
8. Kiełbusiewicz Zygmunt	22. Toczyński Jan
9. Kitz Marcin	23. Wank Adolf
10. Lukas Otto	24. Weizmann Leon
11. Mach Stanisław	25. Werchracki Stefan
12. Mazur Bogusław	26. Winiarz Paweł
13. Opitz Jan	27. Wolf Maksymilian
14. Pawełekiewicz Władysław	28. Kulikowski Bolesław

Stopień drugi otrzymało 2 uczniów; 5 uczniom pozwolono poprawić niedostateczną cenzurę z jednego przedmiotu po wakacjach.

Klasa III. a).*Stopień celujący otrzymali:*

1. Lasocki Bohdan	2. Marcinkiewicz Władysław.
3. Maślanka Wojciech.	

Stopień pierwszy otrzymali:

4. Balawelder Artur	16. Monsig Klemens
5. Buczyński Józef	17. Naszkiewicz Alfons
6. Chudzikiewicz Kazimierz	18. Pichl Józef
7. Daszyński Franciszek	19. Rogowski Józef
8. Deschberg Eugeniusz	20. Roziecki Jan
9. Domaszewicz Kazimierz	21. Ruebenbauer Henryk
10. Frutunf Józef	22. Sajewicz Antoni
11. Knobloch Władysław	23. Ślusarz Franciszek
12. Laxer Markus	24. Staff Ludwik
13. Michalewski Stefan	25. Szulakiewicz Stanisław
14. Miszczyszyn Stanisław	26. Załuezkowski Antoni
15. Moldziński Jan	27. Zerygiewicz Tadeusz.

Stopień drugi otrzymało 4 uczniów; stopień trzeci 5 uczniów; 5 uczniom pozwolono poprawić niedostateczną cenzurę z jednego przedmiotu po wakacjach.

Klasa III. b).*Stopień celujący otrzymali:*

1. Błażyński Stefan	2. Herlt Jan.

Stopień pierwszy otrzymali:

1. Albert Leopold	13. Langner Ryszard
2. Bikeles Major	14. Mattausch Zdzisław
3. Bizoń Józef	15. Müller Ryszard
4. Danek Eugeniusz	16. Öhlenberg Joachim
5. Feld Jakób	17. Olpiński Adam
6. Filip Alojzy	18. Prinz Markus
7. Fischer Oswald	19. Singer Herman
8. Frenkel Adolf	20. Skwarczyński Stanisław
9. Geboth Henryk	21. Szczygieł Franciszek
10. Koßler Józef	22. Wojciechowski Jan
11. Kohn Adolf	23. Żebrowski Stanisław
12. Krzyżanowski Artur	24. Uziembło Stanisław.

Stopień drugi otrzymało 4 uczniów; 7 uczniom pozwolono poprawić niedostateczną cenzurę z jednego przedmiotu po wakacjach.

Klasa IV. a).*Stopień celujący otrzymali:*

1. Krotki Marian	2. Mars Gustaw.

Stopień pierwszy otrzymali:

3. Albert Józef	13. Lachol Stanisław
4. Doms Rudolf	14. Lenkiewicz Adam
5. Dudryk Longin	15. Ludwig Rudolf
6. Gieruszyński Zdzisław	16. Małachowski Jerzy
7. Gorecki Jerzy	17. Motylewski Adam
8. Humowicz Mikołaj	18. Müller Emil
9. Klimowicz Wiktor	19. Müller Jan
10. Koczarski Henryk	20. Roth Feliks
11. Kotowicz Zdzisław	22. Szczepański Ludwik
12. Krajewski Roman	22. Wołoszczak Stanisław

11 uczniom pozwolono poprawić niedostateczną notę z jednego przedmiotu po wakacjach; 2 uczniów otrzymało stopień drugi.

Klasa IV. b).*Stopień celujący otrzymali:*

1. Fried Władysław	3. Taub Józef
2. Szczepanowski Witold	4. Waligórski Jan

Stopień pierwszy otrzymali:

5. Barbaro Zygmunt	16. Langner Paweł
6. Bick Emil	17. Małuszyński Tadeusz
7. Ehrlich Mendel	18. Michelini Humbert
8. Fell Józef	19. Osuchowski Feliks
9. Hochfelder Józef	20. Plager Józef
10. Jakubowski Bolesław	21. Seredyński Józef
11. Kapuściński Aleksander	22. Seredyński Zenon
12. Kolb Jakób	23. Śmigieński Stanisław
13. Krakowski Edwin	24. Stachiewicz Henryk
14. Kroch Michał	25. Stabnicki Stanisław
15. Kusmer Edmund	26. Weiler Ludwik
27. Weleszczuk Józef	

Stopień drugi otrzymało 5 uczniów; stopień trzeci 3 uczniów;
3 uczniom pozwolono poprawić niedostateczną cenzurą z jednego przedmiotu po wakacjach.

Klasa V. a).*Stopień celujący otrzymali:*

1. Pliszewski Edward.

Stopień pierwszy otrzymali:

2. Berdarich Bruno	13. Hornung Ferdynand
3. Bernstein Ignacy	14. Jekiel Stanisław
4. Bonasewicz Jerzy	15. Kohlhepp Bożysław
5. Ciszewski Stefan	16. Kozłowski Stanisław
6. Dobrowolski Leopold	17. Link Włodzimierz
7. Domański Karol	18. Łodziński Kazimierz
8. Goldhamer Jaegnes	19. Łodziński Mieczysław
9. Gryglaszewski Roman	20. Madejewski Ludwik
10. Hapka Edwin	21. Nikodym Otto
11. Hartel Piotr	22. Sołtyński Kazimierz
12. Horniker Henryk	23. Tenczarowski Adam
24. Winiarz Jan.	

Stopień drugi otrzymało 4 uczniów; stopień trzeci 3 uczniów;
5 uczniom pozwolono poprawić niedostateczną cenzurą z jednego przedmiotu po wakacjach.

Klasa VI. a).*Stopień celujący otrzymali:*

1. Debicki Stanisław	3. Gould de Tracy Artur
2. Gołąb Władysław	4. Grześlowski Józef
5. Skórki Stanisław	

Stopień pierwszy otrzymali:

6. Bizoń Mieczysław	15. Kliszczy Emil
7. Boratynowicz Dominik	16. Krzysik Zygmunt
8. Csernak Władysław	17. Krzywoszyński Jakób
9. Dec Karol	18. Łobocki Władysław
10. Dziakiewicz Bertold	19. Mossoczy Franciszek
11. Dziejowski Emil	20. Nesterski Ludwik
12. Franz Karol	21. Schrötter Karol
13. Głaczyński Zenon	22. Schumann Ryszard
14. Hłickiewicz Władysław	23. Thiel Józef.

Stopień drugi otrzymało 5 uczniów; stopień trzeci 1 uczeń;
5 uczniom pozwolono poprawić niedostateczną cenzurę z jednego przedmiotu po wakacjach.

Klasa VI. b).*Stopień celujący otrzymali:*

1. Frey Arnold Henryk	3. Pappius Maryan
2. Müller Adolf	4. Rogowski Roman

Stopień pierwszy otrzymali:

5. Bittner Aleksander	17. Nędzowski Jan
6. Bursztyn Maks	18. Pieprzak Karol
7. Chajes Joachim	19. Pirgo Aleksander
8. Ehrlich Herman	20. Sasiada Tadeusz
9. Głowacki Alojzy	21. Sawicki Władysław
10. Gutentag Aleksander	22. Sroczyński Tadeusz
11. Harasymowicz Alojzy	23. Stand Izidor
12. Hoszowski Stanisław	24. Steininger Piotr
13. Kusmer Leopold	25. Störer Leopold
14. Lichtmann Izidor	26. Waligórski Tadeusz
15. Mund Maks	27. Wojnowski Aleksander
16. Nelken Ignacy	28. Zagórski Andrzej.

Stopień drugi otrzymało 6 uczniów; 7 uczniom pozwolono poprawić niedostateczną cenzurę z jednego przedmiotu po wakacjach.

Klasa VI. c).

Stopień celujący otrzymali:

1. Mazur Eustachy	2. Woźniak Józef
3. Zaczek Józef.	

Stopień pierwszy otrzymali:

4. Breycha Jan	13. Russocki Stanisław
5. Cegielski Ignacy	14. Sabiński Wiktor
6. Feliński Kazimierz	15. Słoński Stefan
7. Kaszczuk Stanisław	16. Spyra Stefan
8. Nowicki Tadeusz	17. Święcicki Stefan
9. Olesków Roman	18. Sychora Władysław
10. Paciorkowski Franciszek	19. Szramowicz Stanisław
11. Piątkowski Augustyn	20. Uziembło Adam
12. Posselt Ignacy	21. Waydowicz Józef
22. Zawirski Feliks.	

Stopień drugi otrzymało 2 uczniów; stopień trzeci 1 uczeń; 9 uczniom pozwolono poprawić niedostateczną cenzurę z jednego przedmiotu po wakacjach.

Wynik egzaminu dojrzałości w r. szk. 1902/1903.

I.

Ustny egzamin dojrzałości odbył się pod przewodnictwem Rady Dworu Jana N. Franko od 17. do 20. września 1902.

Świadectwo dojrzałości otrzymali:

1. Laskowski Jan	8. Ludwik Robert.
2. Gajewski Adolf	9. Pogórski Tadeusz
3. Simon Jan	10. Noworyta Władysław
4. Stankiewicz Zygmunt	11. Twardowski Adolf
5. Bogdański-Osmólski Edward	12. Widy Józef
6. Czaplicki Stanisław	13. Panenka Tadeusz (ekst.)
7. Dobrowolski Bolesław	14. Rybicki Franciszek (ekst.)
15. Weślak Alfred (ekst.).	

Reprobowano na rok 4 uczniów publicznych, 1 prywatystę, na zawsze 1 ucznia publicznego.

II.

Ustny egzamin dojrzałości odbył się pod przewodnictwem delegata Rady szkolnej krajowej dyrektora Michała Rembaczka od dnia 4. do 16. czerwca 1903.

Świadectwo z odznaczeniem otrzymali:

1. Ks Sapieha Leon	4. Fischler Arnold
2. Zurowski Roman	5. Trojan Jan
3. Jampoler Wilhelm	6. Królikowska Marya (prywat.).

Świadectwo dojrzałości otrzymali:

7. Adel Wiktor	27. Skrzyszewski Zygmunt
8. Ajdukiewicz Wiktor	28. Widt Józef
9. Baranowski Tomasz	29. Brzeziński Roman
10. Dąbrowski Stanisław	30. Dąbrowski Teodor
11. Feliński Roman	31. Finkelstein Bernhard
12. Fetter Maryan	32. Fränkel Ignacy
13. Forst Jan	33. Jaworski Stanisław
14. Witkiewicz Stanisław (prywat.)	34. Makulski Tadeusz
15. Jadowski Władysław	35. Matwijko Stefan
16. Jägermann Franciszek	36. Mitis Wilhelm
17. Kasprzycki Roman	37. Nahirny Eugeniusz
18. Klus Stanisław	38. Schönhofer Karol
19. Kozłowski Władysław	39. Tchórzewski Stanisław
20. Kuztalan Zygmunt	40. Völpel Roman
21. Legieżyński Maryan	41. Wołoszyński Konrad
22. Łodziński Stanisław	42. Wołoszyński Roman
23. Majewski Maryan	43. Zarewicz Tadeusz
24. Molicki Seweryn	44. Kohman Stanisław
25. Pawlikiewicz Mikołaj	45. Stoy Edward
26. Poznański Izidor	46. Niemczewski Stanisław (prywat.).

Poprawkę z jednego przedmiotu otrzymało 8 uczniów publ. i 1 eksternista; reprobowano na rok 2 eksternistów.

B. F i l i a.**Klasa I. c).***Stopień celujący otrzymali:*

1. Dembiński Stanisław	2. Fetter Roman.

Stopień pierwszy otrzymali:

3. Bauer Józef	12. Nawrocki Julian
4. Drozdowski Jakób	13. Nowosielski Felicyan
5. Dziedzic Wilhelm	14. Otto Kazimierz
6. Gohling Jan	15. Pawłowski Julian
7. Herbst Tadeusz	16. Pitaszewski Edmund
8. Królikiewicz Stanisław	17. Romaniszyn Jan
9. Kułakowski Jan	18. Roszkiewicz Stanisław
10. Marynowski Jan	19. Sabiński Jan
11. Miecznik Piotr	20. Stefczyk Kazimierz
21. Tabaczyński Roman.	

Dwóch uczniów otrzymało stopień drugi, dwóch trzeci, a sześciu uczniom pozwolono złożyć egzamin z jednego przedmiotu po wakacyach.

Klasa I. d).*Stopień celujący otrzymali:*

1. Nocher Józef	2. Pisarski Bronisław
3. Rzepecki Włodzimierz.	

Stopień pierwszy otrzymali:

4. Adler Adolf	11. Serafin Felicyan
5. Beltowski Mieczysław	12. Sobek Ludwik
6. Bik Ignacy	13. Sokal Emil
7. Bohac Roman	14. Szychowski Józef
8. Kozakiewicz Stanisław	15. Thiel Adolf
9. Menzel Józef	16. Tyszkiewicz Mieczysław
10. Szpak Edward	17. Tyszkowski Marcei
18. Weiss Albert.	

Stopień drugi otrzymało dwóch uczniów, czterem pozwolono poprawić egzamin z jednego przedmiotu po wakacyach.

Klasa I. e).*Stopień pierwszy otrzymali:*

1. Bardach Henryk	9. Pesches Adolf
2. Bryk Władysław	10. Reles Izidor
3. Dicker Karol	11. Salzmann Emil
4. Ehrlich Mojżesz	12. Skowroński Julian
5. Hahn Zygmunt	13. Steinwurzle Aron
6. Hirschsprung Henryk	14. Tobiczyn Stanisław
7. Kozłowski Adam	15. Wysocki-Iwanicki Józef
8. Kreiner Jakób	16. Zawadowski Zygmunt

17. Zborzyl Aleksander.

Stopień drugi otrzymało 7 uczniów; 5 uczniom pozwolono poprawić po wakacjach niedostateczną cenzurę z jednego przedmiotu.

Klasa I. f)

Stopień celujący otrzymali:

1. Smerek Stanisław.

Stopień pierwszy otrzymali:

2. Assmann Rudolf	12. Łacki Michał
3. Bakowicz Aleksander	13. Łucyk Romuald
4. Fuchs Mikołaj	14. Modey Antoni
5. Göbel Jan	15. Majenta Stanisław
6. Janusz Filemon	16. Mulkiwicz Stefan
7. Kossar Włodzimierz	17. Osmak Włodzimierz
8. Kowalski Zygmunt	18. Pappius Jan
9. Krajewski Michał	19. Pawliszyn Antoni
10. Kubik Rudolf	20. Skaliń Stanisław
11. Kwaśniak Józef	21. Sozański Jarosław

Stopień drugi otrzymało uczniów 2. Z jednego przedmiotu pozwolono poprawić po wakacjach uczniom: 4.

Klasa II. c).

Stopień celujący otrzymali:

1. Mikulski Michał	2. Kloss Kazimierz

Stopień pierwszy otrzymali:

3. Andler Alfred	16. Łuczakowski Witold
4. Bernas Jan	17. Pazowski Karol
5. Bisset Maryan	18. Pöck Stefan
6. Dobrowolski Stanisław	19. Rysiak Józef
7. Głowacki Wincenty	20. Sankowski Wiktor
8. Hladik Piotr	21. Skórski Władysław
9. Holinka Karol	22. Tachler Mieczysław
10. Indyk Bolesław	23. Umański Edward
11. Jochmann Karol	24. Weber Gustaw
12. Jurkowski Józef	25. Wiśniewski Maryan
13. Kisielewski Stanisław	26. Wyszyński Stanisław
14. Kołodziejski Stanisław	27. Zawadowski Jan
15. Köhsling Konstanty	28. Hartleb Zygmunt
29. Szeliga Michał	

Stopień drugi otrzymało 6 uczniów; 3 uczniom pozwolono z jednego przedmiotu niedostateczną notę poprawić po wakacjach.

Klasa II. d).*Stopień pierwszy otrzymali :*

1. Eisenstein Emil	12. Panzer Samuel Herman
2. Haskler Jonatan	13. Rogużyński Nestor
3. Hofmoki Edward Antoni	14. Rothfeld Bernard
4. Janusz Michał Piotr	15. Ruff Adolf
5. Kapustiak Izidor	16. Schindler Albrecht
6. Klimko Stanisław Jan	17. Schramm Aleksander
7. Kmieikiewicz Antoni	18. Skarda Eugeniusz Marcelli
8. Kowalski Stanisław Walenty	19. Skupień Mieczysław
9. Köhli Jakób Marcin	20. Szelepin Leon
10. Merken Jan	21. Szkodziński Feliks Michał
11. Orzeł Kazimierz	22. Weinbaum Emanuel

Zieliński Adam Brenisław.

Stopień drugi otrzymało 6 uczniów ; stopień trzeci 2 ; 8 uczniom pozwolono poprawić niedostateczną notę z jednego przedmiotu po wakacjach.

Klasa III. c).*Stopień celujący otrzymali :*

1. Paluch Mieczysław	2. Popławski Jan ,
3. Rożałowski Ludwik	

Stopień pierwszy otrzymali :

4. Bielecki Tadeusz ,	15. Kulczycki Julian
5. Blicharski Stanisław	16. Merzowicz Kazimierz
6. Borsukowski Bolesław	17. Nalepa Franciszek
7. Dąbrowski Eugeniusz	18. Nalepa Wojciech
8. Dindorf Franciszek	19. Otto Michał
9. Długiewicz Marian	20. Proczkowski Stefan
10. Dybowski Władysław	21. Stesłowicz Witold
11. Hałaciński Tadeusz	22. Szmoniewski Tadeusz
12. Herbut Wilhelm	23. Tabaczyński Zygmunt
13. Jakóbczyński Marian	24. Tauliczek Stanisław
14. Konopka Romuald.	25. Wiśniewski Roman
	26. Nitarski Tadeusz.

Stopień drugi otrzymał uczeń 1, pozwolono poprawić z jednego przedmiotu po wakacjach 7 uczniom.

Klasa III. d).*Stopień pierwszy otrzymali :*

1. Billiger Izrael	3. Cycoń Franciszek
2. Birken Gustaw	4. Frisch Ignacy

5. Guty Jan	13. Scheer Franciszek
6. Heil Józef	14. Słowik Zygmunt
7. Hermelin Jakób	15. Smidowicz Michał
8. Krawców Michał	16. Stelmach Karol
9. Malocco Leonard	17. Szyndralewicz Wilhelm
10. Ostrowski Roman	18. Tarnawski Filip
11. Pichowicz Włodzimierz	19. Teodorowicz Teodor
12. Runge Stanisław	20. Tychowski Leon.

Stopień drugi otrzymało 4 uczniów; stopień trzeci otrzymał 1 uczeń; pozwolono zdawać egzamin poprawczy z jednego przedmiotu po wakacjach 5 uczniom

Klasa IV. c).

Stopień pierwszy otrzymali:

1. Chutkowski Adam	9. Moser Wilhelm
2. Dobosz Maryan	10. Paleolog Jerzy
3. Engel Franciszek	11. Peszkowski Stefan
4. Ertel Bronisław	12. Pichler Zygmunt
5. Fischer Tadeusz	13. Pröckl Tadeusz
6. Jahl Mieczysław	14. Rudnicki Antoni
7. Mitschein Ludwik	15. Vogelgesang Maryan
8. Mitschke Karol	16. Völpel Juliusz
17. Winnicki Leopold.	

Stopień drugi otrzymało 3 uczniów; stopień trzeci 2 uczniów; z jednego przedmiotu pozwolono poprawić egzamin po wakacjach 6 uczniom.

Klasa IV. d).

Stopień celujący otrzymał:

1. Skrowaczewski Józef

Stopień pierwszy otrzymali:

1. Barszczewski Stanisław	12. Krott Emanuel
2. Boheim Ernest	13. Lewicki Teodozy
3. Bryła Włodzimierz	14. Manasterski Bolesław
4. Bukojemski Zenon	15. Neweluk Włodzimierz
5. Dąbski Zygmunt	16. Ostrowski Leon
6. Deryng Juliusz	17. Parnes Jakób
7. Gembarzewski Ludwik	18. Pollak Henryk
8. Gończakowski Roman	19. Sussmann Zygmunt
9. Hrycaj Roman	20. Wierzejski Rudolf
10. Iżycki Józef	21. Winnicki Włodzimierz
11. Jarecki Tadeusz	22. Znaczekiewicz Stanisław

Stopień drugi otrzymało 3 uczniów; stopień trzeci 1 uczeń; 6 uczniom pozwolono po wakacjach złożyć egzamin poprawczy z jednego przedmiotu; jeden uczeń nieklasyfikowany.

Klasa V. b).

Stopień celujący otrzymali:

1. Brąglewicz Kazimierz	2. Zawadowski Henryk

Stopień pierwszy otrzymali:

3. Brandstetter Benjamin	11. Kellner Franciszek
4. Bruliński Kazimierz	12. Liebling Emil
5. Csała Ludwik	13. Meier Leopold
6. Ehrlich Abraham	14. Nadolski Seweryn
7. Goebel Gustaw	15. Ozarski Rudolf
8. Heimroth Emil	16. Philipp Zygmunt
9. Holinka Franciszek	17. Skarda Władysław
10. Jarmułowicz Kazimierz	18. Tacreiter Karol
19. Wohl Emanuel.	

Stopień drugi otrzymało 6 uczniów; pozwolono poprawić notę z jednego przedmiotu 9 uczniom.

Klasa V. c).

Stopień pierwszy otrzymali:

1. Ancuta Bronisław	9. Mrzygłodzki Roman
2. Dorożyński Leon	10. Oryszczak Stanisław
3. Drozdowski Ignacy	11. Pietruszewicz Józef
4. Golch Eugeniusz	12. Proskurnicki Bronisław
5. Holan Ludwik	13. Rossowski Stanisław
6. Kręczyński Aleksander	14. Świrski Jan
7. Mazur Józef	15. Tomaszewski Mieczysław
8. Michasiuk Piotr	16. Wołoszyn Jan.

Stopień drugi otrzymało 8 uczniów, 9 uczniom pozwolono poprawić notę z jednego przedmiotu po feryach.

